

REKOMENDACJE

DLA WSPÓŁPRACY TRANSGRANICZNEJ

W ZAKRESIE EDUKACJI KULTURALNEJ DO 2020 ROKU

WRAZ Z PROJEKTAMI PILOTAŻOWYMI

Inwestycja w kulturę

MIASTO INSPIRACJI

Publikacja powstała w ramach projektu

„Inwestycja w kulturę. Działania systemowe na rzecz edukacji kulturalnej”

współfinansowanego przez Unię Europejską w ramach „Programu Współpracy Transgranicznej Polska – Białoruś – Ukraina 2007-2013” ze środków Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa i Partnerstwa, realizowanego przez Gminę Lublin we współpracy z Komitetem Wykonawczym Rady Miasta Równe, Wydziałem Kultury i Sztuki Rady Miasta Tarnopol i Komitetem Wykonawczym Rady Miasta Iwano-Frankiwnsk.

Spis treści

1. Wymiana doświadczeń.

Charakter pracy think tanku w ramach projektu „Inwestycja w kulturę.
Działania systemowe na rzecz edukacji kulturalnej”. Wprowadzenie. _____ 4

2. Rekomendacje – zbiór I.

Problemy – potrzeby – wyzwania _____ 6

3. Rekomendacje – zbiór II.

Rekomendacje – projekty pilotażowe: wolontariat, szkolenie kadr,
think tank, budowanie środowiska, sieciowanie _____ 17

Otwarte inicjatywy i partnerstwo – przykładowe projekty _____ 23

Załącznik - Wydział Kultury, Urząd Miasta Lublin – mobilność, profesjonalizacja
kadr kultury, edukacja kulturalna, medialna i artystyczna, promocja kultury _____ 35

4. Zespół _____ 39

Wymiana doświadczeń.

Charakter pracy think tanku w ramach projektu „Inwestycja w kulturę. Działania systemowe na rzecz edukacji kulturalnej”

WPROWADZENIE

Niniejsze dwa zbiory rekomendacji są efektem długich dyskusji oraz pracy warsztatowej operatorów kultury obradujących w 2014 roku, głównie na terenie zachodniej Ukrainy. Zbiory te zostały wypracowane wspólnie przez przedstawicieli świata kultury z Polski, Ukrainy i Białorusi w ramach projektu „Inwestycja w kulturę. Działania systemowe na rzecz edukacji kulturalnej”, realizowanego w ramach „Programu Współpracy Transgranicznej Polska – Białoruś – Ukraina 2007–2013” z funduszy Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa i Partnerstwa.

Przy tym kompleksowym projekcie, realizowanym przez Wydział Kultury Urzędu Miasta Lublin, Komitet Wykonawczy Rady Miasta Równe, Wydział Kultury i Sztuki Rady Miasta Tarnopol i Komitet Wykonawczy Rady Miasta Iwano-Frankiowsk, powołano think tank – niezależny, międzynarodowy zespół doradczy o charakterze non-profit, złożony z menedżerów i praktyków kultury działających w obszarze transgranicznym. W ten sposób członkowie pierwszego międzynarodowego think tanku, powołanego w Lublinie, spotykali się regularnie, omawiając długofalowe wspólne przedsięwzięcia, wymieniając doświadczenia. Wizyty studyjne miały miejsce w partnerskich miastach Lublina: Iwano-Frankiowsku, Równem i Tarnopolu. Miasta te były również aktywnymi uczestnikami i współrealizatorami projektu.

Od początku tworzenia rekomendacji reprezentantom polskich, ukraińskich i białoruskich organizacji kulturalnych przyświecała

idea stworzenia spójnej wizji zarządzania kulturą jak również poszukiwania nowych dróg w usprawnieniu edukacji kulturalnej i ustalenia rozwiązań wpływających na zwiększenie aktywności i świadomości obywatelskiej w obszarze transgranicznym Polski, Ukrainy i Białorusi. Szczególnie planowano rozwój współpracy opartej o trwałe wymiany doświadczeń, inicjowanej poprzez wzajemne wizyty studyjne, wymiany i rezydencje animatorów, artystów, ludzi kultury, sztuki oraz samorządów.

Grupa robocza wypracowała rekomendacje dla Wydziału Kultury Miasta Lublin, członków Komisji „Programu Współpracy Transgranicznej Polska – Białoruś – Ukraina”, jak i przy okazji dla swoich lokalnych środowisk. Ciało doradcze utworzyli przede wszystkim menedżerowie kultury z instytucji miejskich i organizacji pozarządowych, artyści, a także przedstawiciele i przedstawicielki samorządu oraz indywidualne osoby działające w sferze kultury.

Członkowie grupy pochodzący z Brześcia, Iwano-Frankiwska, Lwowa, Lublina, Łucka, Równego i Tarnopola podsumowali pewne kierunki, które mogą okazać się przydatne przy podejmowaniu dalszej współpracy z Miastami-Partnerami. Jednocześnie z praktycznego punktu widzenia rekomendacje stanowią otwartą ofertę dla przyszłych potencjalnych partnerów, zatem skierowane są do interesariuszy różnych sektorów i miast współpracujących z Lublinem.

Na pierwszym spotkaniu członków grupy przeanalizowano dokumenty Strategii Współpracy Terytorialnej Lublina na lata 2014–2020 w przestrzeni Europy Środkowo-Wschodniej oraz Strategii Rozwoju Kultury Lublina na lata 2013–2020, jakie stanowiły materiały źródłowe i przyczynek do rozpoczęcia dyskusji ich praktycznych zastosowań, a następnie planowania wspólnych projektów transgranicznych.

Pierwsze obrady miały też na celu omówienie nadrzędnych celów i priorytetów miast partnerskich oraz przegląd ich dotychczasowej strategii oraz wyzwań, przed jakimi stoją.

Następnie zespół doradczy rozpoczął planowanie rekomendacji w zakresie współpracy transgranicznej w sferze życia kulturalnego oraz edukacji kulturalnej. Przedstawione poniżej postulaty są zatem rezultatem rocznej analizy problemów i potrzeb konkretnej grupy przedstawicieli kultury. Za wymienionymi projektami może kryć się

potencjał wynikający z doświadczenia partnerów, reprezentujących różnorodne profile działalności. Przy czym wszyscy członkowie think tanku rekomendowali działania w oparciu o wielopłaszczyznowe partnerstwo, akcje przynoszące długofalowe rezultaty i perspektywiczne wizje zdolne wprowadzić realną zmianę w środowisku. Podane przykłady przewidują możliwość implementacji na wielu szczeblach – od turystyki kulturalnej miast po rozwój świadomej partycypacji kulturalnej w społeczności lokalnych. Przedstawione zaś wspólne założenia oraz inicjatywy kulturalne były planowane do 2020 roku. Należą do nich przedsięwzięcia długoterminowe, które z powodzeniem mogą być realizowane między miastami Lublin – Lwów – Brześć – Tarnopol – Iwano-Frankiwska – Równe.

Członkowie zespołu wygenerowali wstępne propozycje z nadzieją, że zgromadzone pomysły mogą stać się katalizatorem nowych rozwiązań oraz kontaktów (podrozdział Rekomendacje – projekty pilotażowe).

Niektóre idee już wdrażają lub przeformułują w swoich środowiskach, zapraszając tym samym do multiplikowania dobrych praktyk i poszerzania kręgów partnerstwa (podrozdział Otwarte inicjatywy i partnerstwo). Mamy nadzieję, że przytoczone pomysły, albo wyróżnione postulaty, mogą okazać się przyszłościowe dla innych twórców kultury, jak i przyczynić się nieco do refleksji nad wsparciem edukacji kulturalnej i skutecznym zarządzaniem kulturą.

Rekomendacje – zbiór I.

Problemy – potrzeby – wyzwania

Menedżerowie i menedżerki kultury z Lublina, Lwowa, Łucka, Iwano-Frankiwska, Równego i Tarnopola – podczas planowania zakresu tematycznego rekomendacji – w pierwszej kolejności omówili własne doświadczenia we współpracy międzysektorowej i związane z nią bieżące zapotrzebowanie. W dalszych ustaleniach zespół starał się, aby rekomendowane działania odzwierciedlały rzeczywiste potrzeby oraz cele dostrzegane w swoich środowiskach. Omówiono przy tym problemy, z jakimi obecnie borykają się placówki kultury, samorząd i organizacje pozarządowe, poruszając m.in.: kwestie finansowania, współpracy, poziomu zaangażowania uczestników i pozyskiwania odbiorców wydarzeń kulturalnych. Następnie rozważono zasoby i deficyty aktualnie dostrzegane przez lokalnych działaczy. Dalej zaś sformułowano postulaty warte pogłębionej analizy lub zasygnalizowano potrzebę wprowadzenia szeregu nowych rozwiązań odpowiadających aktualnym trendom w kulturze. Przy czym brano pod uwagę zarówno indywidualne doświadczenia, jak i uwarunkowania współpracy transgranicznej.

Zdecydowana większość potrzeb zgłaszanych przez przedstawicieli z Białorusi, Polski i Ukrainy pokrywała się ze sobą. Do pewnego stopnia postulaty białoruskie i ukraińskie były zbieżne, w odróżnieniu od postulatów polskich, które z uwagi na odmienną specyfikę, były do pewnego stopnia różne. W celu wyraźnego wyartykułowania odmiennych priorytetów i wyzwań dla strony białoruskiej i ukraińskiej – przez szacunek dla partnerów polskich, jak i przez wzgląd na odmienne uwarunkowania polityczne sąsiedzkich państw – wyszczególniono w osobnych tabelach poniżej potencjały, deficyty oraz płynące z nich główne postulaty.

Tabela 1. Główne zasoby oraz deficyty zgłaszane przez partnerów z Ukrainy
(wg ocen reprezentantów ukraińskich oraz wewnętrznych ankiet¹ przeprowadzonych w ramach programu)

Zasoby	Deficyty
1.1. Wykwalifikowani artyści i profesjonaliści wielu branż o profilu kulturalno-artystycznym.	1.1.1. Słabo rozwinięta strategia rozwoju edukacji artystycznej (rola kultury zamknięta często w tendencyjnym ujęciu sztuki tradycyjnej, np. folkloru, przestarzałego modelu edukacyjnego, stąd też niski wskaźnik partycypacji społecznej). Brak kursów szkoleniowych rozwijających kompetencje i umiejętności animatorów kultury i sztuki, kuratorów, pedagogów, muzealników, urzędników ds. kultury.
1.2. Wzrost działań z zakresu edukacji kulturalnej prowadzonych przez organizacje pozarządowe oraz intensyfikacja projektów kulturalnych, w tym międzynarodowych.	1.2.1. Niski poziom współpracy międzysektorowej, mała liczba podejmowanych inicjatyw transgranicznych. Niewielkie doświadczenie w realizowaniu i rozliczaniu tego rodzaju projektów (skomplikowane procedury formalno-prawne nieprzystające do prawa i procedur krajów w Europie Wschodniej).
1.3. Rozwój ruchu wolontariatu, wzrost licznych organizacji niszowych, pozainstytucjonalnych o charakterze społecznym, charytatywnym, młodzieżowym (harcerstwo, kluby czytelnicze, sportowe).	1.3.1. Niezakorzeniona idea wolontariatu w sferze kultury, brak akcji społecznych i procedur pomocnych w opracowaniu oferty dla wolontariuszy kulturalnych placówek.
1.4. Możliwość uczestnictwa w wydarzeniach o charakterze kulturalnym i artystycznym, w tym z zakresu edukacji nieformalnej.	1.4.1. Słaba dostępność do informacji o wydarzeniach i projektach. Brak portali informacyjnych skierowanych na promocję kultury.
1.5. Intensyfikacja wymiany partnerskiej między miastami, krajami i poszczególnymi organizacjami.	1.5.1. Niski dostęp do zwartych i ogólnodostępnych podsumowań, rezultatów wymian, raportów, analiz, dobrych praktyk, przeprowadzonych diagnoz, konsultacji społecznych. Brak tendencji do dłuższego zaangażowania i budowania trwałych relacji partnerskich.
1.6. Zwiększająca się możliwość aplikowania o finanse m.in. dzięki programom jak PL-BY-UA.	1.6.1. Scentralizowany system dystrybucji środków na realizację zadań, w tym w zakresie kultury. Problem z wkładem własnym.
1.7. Wdrażanie i planowanie systemowych rozwiązań związanych z dziedzictwem kulturalnym, turystyką regionu i miast.	1.7.1. Niedostateczny dostęp do informacji o tego rodzaju planów i niewłączanie potencjalnych interesariuszy do procesu poszukiwania rozwiązań. Brak rozwiązań systemowych na dzielenie środków budżetowych i pozabudżetowych.
1.8. Wysokie zainteresowanie wymianą doświadczeń kulturalnych i duże zaangażowanie w tworzeniu nowych standardów pozainstytucjonalnych, tj. przejmowaniu wzorców z zakresu animacji sztuki, pracy w sferze kultury na przykładzie krajów UE (szczególnie Polski i Niemiec).	1.8.1. Bezideowość oraz incydentalność projektów kulturalnych podejmowanych okresowo, znikoma przewidywalność realizowanych celów. Potrzebny system sieciowania różnych miejsc kultury wewnątrz miast regionu, w kraju i poza granicami, wraz z rozpoznaniem ich strategii zarządzania.
1.9. Gotowość praktyków kultury oraz ruchów NGO do wsparcia innych podmiotów i budowania partnerstwa w bardziej przemyślany i świadomy sposób.	1.9.1. Niedostatecznie rozwinięta idea współpracy na terenie całego państwa, strategii dalekosiężnych dla podmiotów kultury. Ograniczenia i opór we prowadzeniu zmian strategii współpracy i rozwiązań systemowych na poziomie instytucjonalnym. Ograniczenia wynikające z centralizacji środków budżetowych. Brak idei współpracy międzysektorowej.

1 Ankiety przygotowane przez koordynatorkę think tanku.

1.

Główne postulaty wskazane przez ukraińskich reprezentantów think tanku (wg wyodrębnionych obszarów tematycznych)

Edukacja kulturalna

- » odejście od tradycyjnego modelu edukacji kulturalnej, nieadekwatnego do współczesnych uwarunkowań
- » wprowadzenie zmiany na rzecz praktycznej, rzeczywistej i aktywnej roli współtwórców i odbiorców wydarzeń kulturalnych (w tym zastąpienie sformalizowanej procedury prowadzenia wydarzeń kulturalnych formą bardziej spontaniczną i nieformalną)
- » rozszerzenie działań kulturalnych w partnerstwie na wschodzie i południu kraju, rozbudowanie dotychczasowych projektów oraz wydarzeń o konteksty bieżące i metody multidyscyplinarne (przenikanie się gatunków, kultur, podmiotów)

Współpraca i mobilność

- » zintensyfikowanie współpracy międzysektorowej
- » rozwijanie idei networkingu, czyli sieciowania organizacji oraz osób zajmujących się działalnością o podobnym charakterze (stworzenie bazy i map miejsc kultury, projektów, wolontariuszy, włączanie nieformalnych i pozarządowych organizacji oraz miast partnerskich)
- » zacieśnianie współpracy między miastami na szczeblu samorządów lokalnych w regionie zachodniej Ukrainy, wymiany między Ukrainą wschodnią, centralną i zachodnią (wzajemna niewiedza o równoległe podejmowanych działaniach, czy możliwości uzyskania szybkiego wsparcia merytorycznego)
- » zwiększenie współpracy indywidualnych autorytetów różnych dziedzin w interdyscyplinarnej formule oraz intensyfikacja wizyt doradczych w różnych podmiotach kultury
- » udostępnianie ofert kulturalnych, wymian i rezydencji artystów, pisarzy, operatorów kultury
- » przygotowanie zwartej oferty na zewnątrz: np. powtarzające się akcje o zasięgu lokalnym można połączyć z wędrownymi wystawami, wymianą artystów, rozszerzyć idee programowe o kilka miast w obszarze regionalnym oraz transgranicznym, wzbogacając ofertę i zasięg działania, w tym o założenia strategii współpracy międzyterytorialnej

Pozyskiwanie środków i finansowanie

- » szkolenie z pozyskiwania środków (znikoma ilość programów grantowych i ograniczone możliwości aplikowania o granty zagraniczne)
- » popularyzowanie konkursów ogólnokrajowych i nieformalnych o przejrzystych zasadach oraz podnoszących wartość działań kulturalnych poprzez nagradzanie animatorów kultury czy ciekawych inicjatyw, stymulujących działania społeczne, oddolne i zachęcające inne podmioty do współpracy transgranicznej
- » przeprowadzenie gruntownych reform krajowych i decentralizacji państwa wraz z polityką finansową. Przetrzymanie środków finansowych w Kasznie (odpowiednik Skarbu Państwa/banku centralnego) nie pozwala efektywnie korzystać m.in. z unijnych dotacji i zaprzecza idei samorządności (potrzeba zniesienia uzyskania oficjalnej zgody od urzędników państwowych na wydatkowanie działań realizowanych przez samorządy)
- » zacieśnianie kontaktów operatorów kultury z sektorem prywatnym promującym kulturę lub działającym na rzecz kultury (dynamiczna współpraca sztuki i biznesu na przykładzie Centrum Dzyga² we Lwowie, KozaBar i Bunkermuz w Tarnopolu, wprowadzanie sztuki i kultury do miejsc publicznych i prywatnych, np. do kawiarni, galerii handlowych, na ulicę). W Ukrainie jest kilka dobrych praktyk przenikania biznesu i kultury, tj. prowadzenia działalności gospodarczej połączonej z promowaniem kultury i sztuki. Nie tylko poprzez przekazywanie darowizny i sponsoring, ale realną współpracę w obrębie działalności jednego lub wielu podmiotów. Z drugiej strony istnieje nieprzejrzysty system finansowania kultury opartej o system oligarchiczny, brak wytycznych dla mecenatu kultury. Poza tym ukraińskie prawo jest zbyt skomplikowane i stwarza problemy przy realizowaniu projektów i ich rozliczaniu, zaś ukraińska ustawa o stowarzyszeniach jest niekorzystna dla organizacji pozarządowych³

Rozwój widowni i promocja

- » gruntowne zbadanie i określenie specyfiki odbiorców (mieszkańcy, turyści, twórcy, seniorzy, grupy pokoleniowe itd.) poprzedzające organizowanie działań z zakresu edukacji kulturalnej i wydarzeń kulturalnych
- » poszerzenie oferty kulturalnej i jej sposobu dotarcia do odbiorców (skuteczność przekazu, zwrócenie uwagi na kontekst różnicy międzypokoleniowej lub ograniczony zakres informowania wąskiej grupy odbiorców via media społecznościowe)
- » zwiększenie przepływu informacji na temat działań kulturalnych (w sieci, mediach, przestrzeni miejskiej)

2 Organizacja o profilu działalności gospodarczej, ale w nazwie zawiera sformułowanie stowarzyszenia: Stowarzyszenie Artystyczne „Dzyga”.

3 Zob. <http://issuu.com/warsztatykultury/docs/raport-o-stanie-kultury-i-ngo-w-ukrainie-1> (s.216). Z kolei niekorzystne ustawodawstwo w Polsce nie sprzyja rozwijaniu działalności gospodarczej trzeciego sektora w Polsce (np. *Ustawa o podatku dochodowym od osób prawnych* i jej interpretacja sponsoringu jako reklamy ma niekorzystny wpływ na współpracę kultury z biznesem) – Zob. <http://kulturasieliczy.pl/sztuka-i-biznes-oczami-polskiego-przedsiobiorcy/>.

Zarządzanie kulturą

- » zdobycie umiejętności miękkich i twardych pozwalających na pełne rozwijanie i kreowanie swojego wizerunku/stanowiska, skuteczne komunikowanie się, rozumienie swojej roli lub prawidłowego delegowania zadań
- » wprowadzenie przejrzystości w administrowaniu i zarządzaniu kadrami (szkolenia dla operatorów i menedżerów kultury)
- » popularyzowanie stylu pracy w kulturze jako zaplanowanych inicjatyw, realizowanych w koherentny sposób i uwzględniających realne potrzeby odbiorców (w szerokim ujęciu środowiska lokalnego, uwzględniającego różne grupy wiekowe, obywateli, turystów i przyjezdnych gości, także grupy specyficzne: odbiorcy teatralni, sztuki współczesnej itd.)
- » niezbędne wypracowanie nowej jakości w dziedzinie edukacji nieformalnej wobec modeli postradzieckich, utrwalonych w schematach edukacji i postrzeganiu kultury (np. wciąż w niektórych środowiskach ukraińskich obowiązuje sztywny podział na kulturę narodową, masową)
- » dostosowanie oferty kulturalnej do percepcji odmiennych grup społecznych (sprzyja temu postępująca decentralizacja miejsc kultury i projektów kulturalnych w różnych dzielnicach i peryferyjnych częściach miast, do tej pory nie utożsamianych z miejscem kultury)
- » odejście od dominującego modelu prowadzenia kultury w zamknięciu, niepartycypacyjnego podejścia do różnych środowisk twórczych
- » pozyskanie fachowców z zakresu nowych technologii, udostępnianie zasobów wolnego oprogramowania oraz ich praktycznego zastosowania w miejscach kultury (zakup nowoczesnego sprzętu i wyposażanie medialabów nie świadczy jeszcze o ich skutecznym zastosowaniu. Należy rozwiązać brak kompetencji w zakresie nowych technologii wśród pracowników kultury i oświaty, np. w bibliotece, szkole, muzeach)

Zarządzanie strategiczne

- » przeprowadzanie audytu na wszystkich poziomach sektorów w celu zrozumienia sposobu sprawnego funkcjonowania mechanizmów zarządzania oraz umiejętnego planowania nowych linii rozwojowych i opracowania strategicznych planów na przyszłość w zarządzaniu kulturą
- » uruchomienie projektów objaśniających zasady i korzyści stosowania zrównoważonego rozwoju
- » stworzenie kompleksowego mechanizmu wdrażania wolontariuszy w działania kulturalne, między innymi w roli przyszłych odbiorców; potrzeba stworzenia oferty dla wolontariuszy i akcji społecznej promującej wolontariat w kulturze
- » zainicjowanie systemowych rozwiązań dla miast w tym samym regionie (obwodzie, województwie) we współpracy podmiotów kultury z władzami miejskimi i samorządami, z lokalnym biznesem (również wypracowanie modelu łączenia kultury z działalnością komercyjną)
- » przenoszenie sprawdzonych projektów kulturalnych krajów sąsiedzkich, umożliwianie ich koordynatorom lub operatorom kultury pozostanie w stałym kontakcie, szukanie wspólnych rozwiązań w oparciu o potrzeby wszystkich stron (znalezienie klucza do efektywnego partnerstwa)
- » wprowadzanie innowacji programowych i przekształcanie struktur dla efektywnego szkolnictwa (w tym uczelni: struktury uniwersyteckie bez przepływu wiedzy, wzajemnych inspiracji i współpracy z sektorem NGO, ruchami miejskimi/obywatelskimi w obszarze kultury i sztuki)

Tabela 2. Główne zasoby oraz deficyty zgłaszane przez partnerów z Białorusi
(wg ocen reprezentantów białoruskich oraz wewnętrznych ankiet przeprowadzonych w ramach programu)

Zasoby	Deficyty
2.1. Wzmoczenie działań kulturalnych wśród lokalnych działaczy społecznych, menedżerów i animatorów kultury.	2.1. Brak państwowych programów grantowych i otwartych konkursów, brak możliwości wsparcia zagranicznego oraz wsparcia dla oficjalnego trzeciego sektora, jak i organizacji niezarejestrowanych. Istnieje ustawa o wolności zrzeszania się w stowarzyszenia, ale w praktyce. Z powodu uwarunkowań politycznych większość stowarzyszeń i organizacji społecznych woli nie rejestrować swojej działalności.
2.2. Dostępność oferty udziału w programach transgranicznych.	2.2.1. Znikoma współpraca międzysektorowa, krótkie doświadczenie w rozliczaniu środków programowych. Kłopoty z wkładem własnym. Brak samorządności. Nikłe wsparcie władz przy promocji projektów lokalnych, działań transgranicznych, terytorialnych.
2.3. Rosnące zainteresowanie edukacją kulturalną, turystyką, działaniami artystycznymi i wymianami młodzieży, animatorów kultury, rezydencjami artystów.	2.3.1. Ograniczone narzędzia promujące kulturę (obecność cenzury). Brak środków na tego rodzaju przedsięwzięcia z powodu scentralizowanej władzy. Trudności we wdrażaniu nowych modeli pracy w lokalnych środowiskach. Niechęć władz i instytucji publicznych do wprowadzania innowacji społecznych.
2.4. Deklarowana gotowość nieformalnych ruchów do podejmowania partnerstwa.	2.4.1. Niedostatek przestrzeni do spotkań mających za zadanie swobodną wymianę doświadczeń między praktykami kultury. Brak funduszy na wyjazdy studyjne.
2.5. Rozkwit kultury niezależnej, rozpoznanie potrzeb środowiskowych poprzez działania oddolne.	2.5.1. Trudności w udostępnianiu pozyskanej przez praktyków wiedzy na potrzeby urzędów i innych organizacji (w formie diagnoz, prognoz, raportów).
2.6. Wprowadzanie nowych rozwiązań w obszarze edukacji nieformalnej.	2.6.1. Niedobór narzędzi z zakresu nowych technologii w tradycyjnym modelu hierarchicznego zarządzania w domach kultury, szkołach, bibliotekach.
2.7. Rosnące zaangażowanie animatorów kultury i artystów poza tradycyjnymi strukturami instytucji kultury.	2.7.1. Nieobecność pojęcia wolontariatu w sferach kultury; charakter wolontariacki mają de facto działania o charakterze pozarządowym, co nie jest tożsame z powszechną definicją wolontariatu.

1. Główne postulaty wskazane przez białoruskich reprezentantów think tanku:

- » promocja idei współpracy międzysektorowej – powstająca nisza niezależnych ruchów kulturalnych i działań o charakterze społecznym nie posiada formalnych ram, koordynacji i jawnych struktur; wiele podmiotów działających w sferze kultury nie rejestruje działalności z powodów politycznych, zależnych od uwarunkowań autorytarnych rządów (organizacje niezarejestrowane traktowane są przez rząd jako nielegalne, antypaństwowe, wrogie obowiązującemu systemowi, ich działania postrzegane jako jednorazowe, nietrwałe, o charakterze rozrywkowym lub edukacyjnym)
- » rozwój samorządności – może rozwiązać problem ograniczonych możliwości funkcjonowania kultury pozainstytucjonalnej oraz pozyskiwania środków publicznych na te działania; problemy z pozyskiwaniem grantów i zewnętrznym finansowaniem, także spoza budżetu państwa
- » potrzeba wsparcia merytorycznego ze strony organizacji partnerskich krajów UE i budowania stałego partnerstwa
- » potrzeba przygotowania i wdrożenia koncepcji zmian w instytucjach kultury – uwzględniającej współczesne trendy edukacji kulturalnej, wraz z odejściem od postradzieckich standardów
- » utworzenie platformy z możliwością artykułowania realnych potrzeb społecznych i kulturalnych, a także wymiany doświadczeń – w tym z obszaru pozainstytucjonalnego
- » potrzeba syntezy i popularyzowania dobrych praktyk w kulturze (nierównomierny rozkwit gałęzi w kulturze niezależnej, np. rozkwit literatury, ale brak formuły lub zjawiska kultury niezależnej w teatrze)
- » gotowość uczestniczenia w wymianach ludzi kultury i nauki poprzez zaproszenia do rezydencji artystycznych, wizyt studyjnych, praktyk itp.

Wyszczególnione wspólne postulaty organizacji kulturalnych Polski, Ukrainy i Białorusi:

- » zwiększenie upowszechniania strategii międzysektorowego zarządzania kulturą i wdrażania polityki kulturalnej uwzględniającej głos przedstawicieli trzeciego sektora
- » utrwalanie efektów dotychczas funkcjonujących w formie stałego diagnozowania, analiz i ustaleń problemów lokalnych środowisk, a także w węższym kontekście środowisk podmiotów kultury
- » zintensyfikowanie wizyt studyjnych, programów rezydencjalnych, wspierających możliwości wymiany doświadczeń, generujących bazę twórczych pomysłów i promujących pracę zespołową
- » wspieranie organizacji pozarządowych przez władze lokalne w pozyskaniu finansowania, wkładu własnego, także na działania proste w realizacji, lecz wymagające pokrycia minimum kosztów (nawet niewielkie wsparcie w postaci zakupu materiałów plastycznych, papierniczych, zwrot kosztów dojazdu/delegacje w ramach wizyt studyjnych stanowi dużą pomoc w podejmowaniu rzetelnych działań o długotrwałych rezultatach)
- » angażowanie władz i obywateli do wspólnego wpływania na język mediów (brak informacji, promocji, szum informacyjny na linii władze-media-społeczeństwo – co w konsekwencji ogranicza obywatelom dostęp do wiedzy o możliwościach i zasobach kulturalnych)

- » promowanie działań dyktowanych realnymi potrzebami środowisk lokalnych (zapoznanie się ze specyfiką zewnętrznym uwarunkowań, które należy uwzględnić i konsultować z różnymi przedstawicielami środowiska)
- » wykorzystanie przestrzeni bibliotek i domów kultury do spotkań i wydarzeń niestandardowych, tworzenie wizerunku placówek kultury jako przyjaznych i inspirujących spotkania kulturalne
- » potrzeba zagospodarowania obszarów peryferyjnych, dzielnic miejskich, małych miejscowości i włączania ich mieszkańców w twórcze działania
- » zapotrzebowanie na ekspertów i trenerów m.in. z edukacji kulturalnej, mających aktualną wiedzę o przeobrażeniach społeczno-politycznych w Europie Wschodniej, bez tych odniesień nie ma sensu odwoływać się do metodologii państw Unii Europejskiej, których sytuacja jest zupełnie odmienna od państw Partnerstwa Wschodniego
- » potrzeba poszerzania kręgu dotychczasowych ekspertów i partnerów, przy jednoczesnym podtrzymywaniu dotychczasowej współpracy
- » zmniejszenie wkładu własnego w projektach, możliwość zastąpienia ich zasobami ludzkimi, rozwiązaniami niefinansowanymi, umożliwieniem re-grantingu, ułatwienie procedur dotarcia do dotacji i ich nieskomplikowanego, niebiurokratycznego szybkiego rozliczania
- » stworzenie platformy komunikacyjnej w celu dotarcia do organizacji pozarządowych, społecznych, zarejestrowanych i nieformalnych

Rekomendowano w szczególności postulaty dotyczące organizowania przedsięwzięć w postaci:

- » festiwalu i spotkań literackich, wystaw sztuki współczesnej o wspólnym mianowniku (np. pisarze, osobistości związane z działaniem na rzecz rozwoju kulturalnego Polski, Białorusi, Ukrainy, zestawianie znanych postaci i dzieł, koncerty i wystawy wędrowne w kolejnych miastach: Łucku, Iwano-Frankiwsku, Równym, Tarnopolu i Lwowie)
- » działań kulturalnych z perspektywą budowania kapitału społecznego (z promowaniem współpracy i rozwijania umiejętności społecznych)
- » działań, w których poprzez kulturę będzie można odpowiadać na konkretne potrzeby mieszkańców i rozwijać czynnik gospodarczy oraz działań promujących wartość kultury. Działania i projekty kulturalne wpływają pozytywnie na rozwój sektorów pozakulturowych także poprzez przemysły kreatywne (tj. *design*, wzornictwo, moda, grafika, reklama, architektura) oraz przemysły kultury (tj. książki, prasa, muzyka, film, gry komputerowe)⁴
- » inkubatorów dla praktyk edukacji kulturalnej, np. w postaci wspólnych szkoleń, medialabów
- » wydarzeń angażujących partnerów z centralnej i wschodniej Ukrainy, nie tylko z części zachodniej (problem z wymianami, przenikaniem się inicjatyw i wymianą informacji o możliwości współpracy między miastami). To kluczowy moment do przełamania tabu, stereotypu podzielonej Ukrainy, który w obecnej sytuacji kryzysowej spowodowanej wojną, wydaje się utrwać w stosunku do uchodźców napływających ze wschodnich regionów kraju
- » integracji środowisk polskich, ukraińskich i białoruskich – wzajemne wizyty mogą mieć pozytywny wpływ na twórcze i dynamicznie zmiany w kulturze, przełożyć się na zastosowanie sprawdzonych innowacji i w konsekwencji zwiększenie poziomu partycypacji społecznej w wydarzeniach kulturalnych i życiu publicznym; mogą też posłużyć do wypracowania systemu pomocowego

⁴ Zob. <http://www.kreatywnisamozatrudnieni.pl/przewodnik.html?artid=25>

- » bilateralnych projektów i realnego partnerstwa (a nie jednostronnej realizacji działań opartych jedynie o formalnie zawarte partnerstwo, z niezaangażowanymi organizacjami partnerskimi)
- » projektów z zakresu *graffiti* i muralu, *street art*, *site specific*, teatru ulicznego, wskazania zaplecza miejskiej architektury do użytku, tj. amfiteatrów i niezagospodarowanych przestrzeni (w tym publicznych) do aktywności grup lokalnych, w tym nieformalnie zrzeszonych
- » działań umacniających świadomość obywatelską w sferze kultury, w tym sformułowania przejrzystej roli, zakresu działań i uprawnień trzeciego sektora
- » bezpłatnego dostępu do szkoleń liderów społecznych i wolontariuszy w kulturze (nabycie zarówno miękkich jak i twardych umiejętności)
- » zaproszeń do współpracy partnerów z zachodniej Europy (np. rozwijanie i wzmacnianie dotychczasowej współpracy z Niemcami, Czechami)
- » zaproszenia do zwiększenia przepływu informacji między podmiotami kultury, wraz ze szczególnym włączeniem organizacji eksperckich, zajmujących się od dawna kulturą w zachodniej Ukrainie
- » aktywizacji i zaangażowania środowisk opiniotwórczych, np. dziennikarzy i pracowników uniwersyteckich w działania kulturalne, budowanie świadomości i potrzeb kulturalnych w różnych kręgach, planowanie i wdrażanie polityki kulturalnej
- » zapewnianie trwałego wsparcia merytorycznego dla trzeciego sektora ze strony partnerów oraz władz lokalnych i państwowych
- » promowania bezpieczeństwa publicznego z zakresu polityki migracyjnej. Obecna sytuacja polityczna w Europie wskazuje na czynniki niebezpieczne, w tym związane z wojną na wschodzie Ukrainy, której efektem jest ogromna fala przyjezdnych, uchodźców, repatriantów, azylantów – szczególnie na tereny centralnej i zachodniej Ukrainy oraz Polski. Powinny być inicjowane działania antydyskryminacyjne, a także wydarzenia kulturalne, przewyciężające negatywne stereotypy „Innego”, jak również akcje pomagające w dostrzeżeniu napływających imigrantów jako uczestników i odbiorców działań kulturalnych.

Podsumowanie

Członkowie think tanku zdefiniowali problemy i potrzeby, wynikające z indywidualnych doświadczeń związanych z ich aktywnością w konkretnych środowiskach, w tym w miejskich instytucjach lub regionach, w których działają na płaszczyźnie zawodowej lub społecznej. W ten sposób podczas wizyt studyjnych w miastach partnerskich, w trakcie zajęć warsztatowych, prezentacji działań kulturalnych poszczególnych miast, a także po uzupełnieniu ankiet, nastąpiła interaktywna wymiana doświadczeń. Przeprowadzono również dyskusję nad następującymi wybranymi postulatami:

- » warto promować nowy partycypacyjny styl pracy i działania w kulturze. Powinien funkcjonować jako paradygmat planowania strategii przedsięwzięć długofalowych w kulturze (incydentalne wydarzenia nie mają szans na wypracowanie długotrwałych efektów)
- » warto wprowadzać więcej narzędzi pozwalających zmierzyć rezultaty i wyciągnąć konstruktywne wnioski z przebiegu współpracy między sektorami w poszczególnych miastach, na linii: samorząd a struktury pozarządowe / stowarzyszenia / fundacje / grupy nieformalne / ruchy miejskie / kluby / mniejszości narodowe / projekty partnerskie wewnątrz miasta / regionu / instytucji zagranicznych – zwiększenie partycypacji społecznej w tym kontekście jest koniecznością
- » należy wzmacniać współpracę ze szkolnictwem wyższym, przedszkolami, szkołami, klubami seniorów a także grupami defaworyzowanymi takimi jak osoby niepełnosprawne, czy mniejszości etniczne i narodowe. Natomiast priorytetem jest stworzenie oferty kultury dostępnej dla wszystkich, także uwzględniającej status finansowy, tj. tańsze bilety, bezpłatne wejściówki na wydarzenia kulturalne – postulat głównie ze strony ukraińskiej
- » warto poddać analizie skuteczne sposoby dotarcia do szerokiej publiczności poprzez lokalne media, serwisy internetowe, pracownie typu Media Lab⁵, bezpośrednie zaproszenia i rewizyty
- » warto przeprowadzić dogłębną analizę dotychczasowych form funkcjonowania podmiotów kultury (proces dekomunizacyjny), co w konsekwencji powinno usprawniać wiele działań w domach kultury – postulat głównie ze strony ukraińskiej i białoruskiej
- » należy przemyśleć perspektywę finansowania na następne lata – potrzebne są kompleksowe rozwiązania dotychczasowych problemów systemowych w procesie decentralizacji Ukrainy, rozwoju samorządności i usprawnienia jego działania. Zmiany systemowe są znacznie bardziej perspektywiczne w stosunku do scenariuszy zakładających powoływanie dodatkowych struktur, o krótkim żywocie, np. na terenie samorządu polskiego – po to, aby pomijać wadliwy system Kaznaczejstwa w Ukrainie czy niemożliwość finansowania działań białoruskich partnerów. Ponadto istotne jest wspieranie funkcjonowania kultury poprzez inwestowanie, sponsoring, wymiany partnerskie (np. wkład rzeczowy i osobowy, wykorzystanie infrastruktury i pomocy merytorycznej organizacji partnerskich, wdrażanie budżetu partycypacyjnego) – postulat głównie ze strony ukraińskiej i polskiej
- » przydatne będzie zwiększenie dotychczasowych form wymian międzynarodowych (festiwale, rezydencje, programy szkoleniowe, partnerzy biznesowi), będących w zasięgu możliwości finansowych i dających wzajemne korzyści w wymiarze pragmatycznym

5 Pracownie umożliwiające przy różnych projektach zespołową pracę i uczenie się od siebie nawzajem, w zespole specjalistów wielu dyscyplin. Wykorzystują głównie media i nowe technologie.

- » warto opracować pomysły w odniesieniu do wspólnych działań w wybranych obszarach: np. przestrzeni miejskiej, przestrzeni historycznej – co wyróżnia miasta/obiekty kultury, czego im brakuje, co w nich ulepszyć lub stworzyć, możliwości umiejscowienia narracji wielonarodowych, dziedzictwa kulturowego
- » niezwykle użyteczna jest stała analiza know-how dotycząca kompetencji wschodnich dla różnych podmiotów, wspólnych z ideą Partnerstwa Wschodniego (włączającego także kraje spoza Unii Europejskiej do ogólnoeuropejskiej dyskusji nad bogactwem kultury Europy Wschodniej i Środkowej).
- » wysoce cenione jest kształtowanie i wspieranie społeczeństwa obywatelskiego dzięki akcjom z udziałem lokalnych mieszkańców (np. warsztaty medialne, sztuka użytkowa, wprowadzenie do założenia organizacji i działalności gospodarczej, upowszechnianie działalności organizacji strażniczych – *watch dogs*)

Wśród poruszonych tematów wyłoniły się wątki do przeanalizowania na kolejnych spotkaniach lub w formie pracy warsztatowej:

- » potrzeba zaangażowania się w realizację wspólnych projektów, przy jednoczesnym współtworzeniu ich ram, wyznaczników i planowania rezultatów odpowiadających na potrzeby obywateli, a nie tylko założeń wynikających z potrzeb realizowania określonych działań kulturalnych przez menedżerów kultury
- » potrzeba odejścia od unifikacji wg wzorców unijnych na rzecz wypracowania modelu wewnętrznego opartego na porozumieniu, obustronnych potrzebach, wymianie kompetencji (nie ma uniwersalnego modelu dla wszystkich państw, obszarów czy miejscowości).
- » zweryfikowanie systemowych rozwiązań praktyki transgranicznej, szerokie popularyzowanie programów Interreg, Euroregion Bug, PL-UA-BL wśród podmiotów samorządowych i organizacji potencjalnie zainteresowanych

3

Rekomendacje – zbiór II.

Rekomendacje – projekty pilotażowe: wolontariat, szkolenie kadr, think tank, budowanie środowiska, sieciowanie

Formuła przedstawionych poniżej propozycji zawiera wstępne opisy planowanych działań kulturalnych. Rekomendowane projekty pilotażowe wynikają przede wszystkim ze wspólnych potrzeb członków think tanku. Przy ich omawianiu zespół roboczy miał na uwadze różnorodne warianty ich kierunków rozwoju, zależnych w poszczególnych miastach od zupełnie innych uwarunkowań, w tym doboru lub dostępu narzędzi pracy, czynników społeczno-ekonomicznych, grup docelowych itp.

Główne grupy odbiorców, z którymi współpracują przedstawiciele opracowanych rekomendacji, to dzieci i młodzież. W drugiej kolejności są to osoby dorosłe, pracujące oraz osoby starsze. W grupie tej zwykle mniej eksponowani są nauczyciele, animatorzy kultury, a więc bezpośredni uczestnicy tego rodzaju działań. Do najmniej rozpoznanych grup społecznych w działaniach kulturalnych należą osoby marginalizowane i bezrobotni. Przy realizacji inicjatyw z grupami zagrożonymi wykluczeniem społecznym, potrzebna jest odpowiednio przeszkolona kadra, rzetelna wiedza i kompetencje wychodzące często poza dziedzinę kultury i sztuki. Osobną grupę, nie dającą się łatwo i jednoznacznie określić, stanowią mieszkańcy poszczególnych miejscowości. Podobnie złożonymi odbiorcami działań kulturalnych są artyści. Grupy owe stanowią osobne zagadnienie również we współczesnych działaniach kulturalnych wszystkich miast. I znowu – posiadają odmienną specyfikę, tak jak i cele, czy potrzeby w całym wachlarzu realizowanych przedsięwzięć z zakresu kultury, sztuki, edukacji kulturalnej. Innymi bezpośrednimi odbiorcami są niezawodowi pasjonaci z różnorodnych środowisk twórczych oraz przypadkowi ludzie znajdujący się w przestrzeni miejskiej. Wszyscy powinni być brani pod uwagę w miarę planowania długofalowych strategii odbioru kultury.

Reprezentanci podmiotów kulturalnych omawiali ponadto potrzeby rozwijania umiejętności i nabywania kompetencji. Warto pamiętać, że przy wypracowanych rekomendacjach grupę międzynarodowego zespołu doradczego tworzyli animatorzy i animatorki kultury z przewagą przedstawicieli ukraińskich miast partnerskich. Wspólnie z Polakami i Białorusinami wyznaczyli priorytety dotyczące następujących umiejętności: komunikacji, interpersonalnych, współpracy w grupie, organizacji pracy, zdolności współpracy w środowisku wielokulturowym, pozyskiwania funduszy i nauki języków obcych. W mniejszym stopniu zwracano uwagę na potrzebę rozwoju umiejętności samodzielnego rozwiązywania problemów, kreatywności, zdolności analitycznych czy adaptacyjnych. Dla operatorów kultury istotne jest lepsze wykorzystywanie dostępnych środków, zawieranie efektywnego partnerstwa i stwarzanie płaszczyzny do sprawnej komunikacji między organizacjami partnerskimi i miastami. Powracały istotne dla wszystkich członków kwestie nawiązywania partnerstw, procedur formalnego podpisywania porozumienia o partnerstwie (podział odpowiedzialności, wypracowanie indywidualnych umów zgodnych z celami i zamierzeniami różnych podmiotów partnerskich).

1.

Wolontariat w kulturze

Akcja społeczna promująca wolontariat w kulturze jest szczególnie potrzebna w Ukrainie i Białorusi. Natomiast w Polsce, mimo rozwijającego się dynamicznie ruchu społecznego, jest tak samo potrzebna w wielu organizacjach kulturalnych. Główna różnica pomiędzy Polską a Ukrainą i Białorusią polega na tym, że w tych ostatnich idea służby społecznej i szeroko pojętego wolontariatu jest wciąż słabo rozwinięta. Wydarzenia Euro 2012, a następnie ruch Euromajdanu zmieniły w ostatnim czasie postrzeganie wolontariatu w Ukrainie. Jednocześnie praktykom kultury wciąż trudno pozyskać wolontariuszy, czy przekonać młodzież do działań społecznych na rzecz sztuki i kultury. Dotyczy to także instytucji i placówek, które chcą mieć zaplecze wolontariuszy, którzy mogliby z kolei wypełnić deficyt w zespole pracowników etatowych.

We współpracy z polskimi partnerami można przygotować akcję popularyzującą atrakcyjność wolontariatu w Ukrainie i Białorusi. Zapożyczone mogą zostać wzorce z lubelskich praktyk (zaproponowano program „Wolontariusz kultury” jako możliwy do przełożenia w sąsiednich krajach).

Poza kampanią społeczną niezbędne jest stworzenie bazy wolontariuszy. Przydałby się także system siecujący organizacje

przyjmujące wolontariuszy, jak i łączący ich doświadczenia. Tego rodzaju centrum informacyjne będzie przydatna szczególnie w projektach planowanych. Można przy niej utworzyć osobny program rezydencji dla animatorów kultury i wolontariuszy. Stworzenie bazy danych lub platformy dla organizacji i wolontariuszy współpracujących w obszarze transgranicznym między Polską, Ukrainą i Białorusią mogłoby okazać się przydatnym narzędziem do kontaktów, wymiany doświadczeń czy uzyskania nowych danych lub rekomendacji do działań w obszarze kultury.

Organizacje kulturalne potrzebują zaplanowania odpowiedniej grupy wolontariuszy, niezbędnej do realizacji konkretnych działań. Jednak nie posiadają zazwyczaj przejrzystej lub atrakcyjnej oferty dla wolontariuszy. Umiejętne przekazywanie oczekiwań wobec roli wolontariuszy w danych wydarzeniach kulturalnych i wyłumaczenia rodzaju wykonywanej pracy społecznej jest kluczem do przekonania i pozyskania chętnych do pomocy osób. Stanie się to łatwiejszym Zagadnienie to stanie się łatwiejsze do realizacji dzięki wizytom studyjnym i wymianie praktyk z organizacjami mającymi doświadczenie w pozyskiwaniu i pracy z wolontariuszami.

2.

Szkolenie kadr kultury – stworzenie kompleksowego systemu szkolenia podnoszącego kompetencje praktyków kultury

Podstawą rozwoju kultury i społeczeństwa obywatelskiego jest proces kształcenia i zdobywania nowych kompetencji wśród liderów i praktyków kultury. W aktywnym rozwoju organizacyjnym (ang. OD, organisational development) odczuwalna jest pilna potrzeba

dokształcania, treningów indywidualnych, jak i zespołowych, które powinny bazować na wymianie doświadczeń oraz umiejętnościach związanych z zarządzaniem kulturą. Dlatego zalecano zorganizowanie specjalnego cyklu szkoleń z możliwością nabycia twardych

i miękkich umiejętności, jak i niezbędnych kompetencji także w zakresie zarządzania strategicznego: najlepiej w trybie cyklicznym (np. comiesięcznym), w różnych miejscach. Szkolenie powinno wiązać się z otrzymaniem certyfikatu. Do udziału w warsztatach i wykładach powinni zostać zaproszeni praktycy różnych branż, eksperci zarówno z krajów Partnerstwa Wschodniego, jak i z całego świata. Istotne jest włączanie do tego typu spotkań urzędników wszystkich szczebli. Kwalifikacje pracowników i praktyków kultury zostaną podniesione poprzez szkolenia z zakresu:

umiejętności miękkich/ wdrażania innowacji społecznych/ edukacji obywatelskiej/ pracy zespołowej/ coachingu/ metod integracyjnych/ praw autorskich i własności intelektualnej/ tworzenia jakości, marki i wizerunku organizacji/ specyfiki public relations/ tworzenia stron internetowych w organizacjach kulturalnych/ tworzenia ofert/ pozyskiwania sponsorów i grantów/ zagospodarowania środków wraz z wkładem własnym/ docierania do różnych grup społecznych/ warsztatów praktycznych ze sztuki użytkowej/ metod i zakresu interpretacji oraz udostępniania sztuki / budowania zespołu (team building)/ motywowania operatorów kultury i współpracowników/ pozyskiwania wolontariuszy w obszarze działalności kulturalnej/ zarządzania działalnością projektową/ doskonalenia znajomości języków obcych/ kreatywnego używania nowych technologii i mediów (powiększanie zasobów sieciowych i korzystania z wolnego oprogramowania, prowadzenia kampanii, zwalczania mowy nienawiści, komunikowania i wychowywanie poprzez media społecznościowe)/ przykładów dobrych praktyk w pracy na rzecz lokalnego dziedzictwa/ zarządzania kulturą, planowania i organizacji

czasu/ przykładów nowoczesnej pracy z niepełnosprawnymi/ zapoznania się z systemami wynagradzania kadr/ gospodarowania budżetem/ pozyskiwania wkładu własnego i gospodarowania środkami/ pozyskiwania kompetentnych partnerów do wspólnych projektów/ wymiany doświadczeń dotychczasowej współpracy z placówkami zagranicznymi/ zgłębienia praktyk doświadczenia zagranicznego/ efektywnego włączania do działań sponsorów, mecenatów/ podnoszenia kwalifikacji różnych członków zespołu/ podejmowania działalności dochodowej z kultury (spółdzielnie, wytwórczość, połączenie z biznesem)/ zachowania autentyczności i spontaniczności działania w dobie społeczeństwa w procesie globalizacji/ tworzenia nowych miejsc kultury/ zaproponowania nowych narzędzi do analizy potrzeb społeczeństwa/ tworzenia przestrzeni wolnej aktywności amatorskiej/ otwarcia stałych pracowni twórczych/ zmiany wizerunku bibliotek jako instytucji kultury/ umiejętności pisania projektów/ angażowania społeczności miasta/ eksportu oraz importu usług o charakterze kulturalnym/ tworzenia wizerunku i marki działań (branding)/ usprawnienia komunikacji/ budowania wizji i misji organizacji i placówek kultury/ zapoznania się z podstawami administracyjnymi i prawnymi, regulującymi prace organizacji (w tym samorządowych i pozarządowych)/ zapoznania się z procedurami prowadzenia księgowości/ przeszkolenia ze znajomości programów dotacyjnych (np. dostępne fundusze strukturalne EU, Kreatywna Europa, Fundacja Batorego, MSZ RP, Big Idea, Fundacja Rinata Achmetowa, Heinrich Böll Stiftung, Robert Bosch Stiftung, program stypendialny „Gaude Polonia”, PinchukArtCentre).

3.

Kontynuacja i poszerzenie działania think tanku stworzonego w ramach projektu „Inwestycja w kulturę. Działania systemowe na rzecz edukacji kulturalnej” do 2020 roku

Przedłużenie aktywności zespołu doradczego „Inwestycja w kulturę. Działania systemowe na rzecz edukacji kulturalnej” do 2020 roku i jego rozbudowanie o nowych członków daje wielostronne korzyści. Przede wszystkim umożliwia dalsze przenikania się idei i doświadczeń członków różnych organizacji kulturalnych, poznanie środowisk lokalnych i ich potrzeb. Dalej, stwarza możliwości do realizacji wypracowanych wspólnie wniosków i pomysłów z partnerami z sąsiednich krajów. Tym samym sprawia, że powstały zespół może wzajemnie się wspierać w działaniach praktycznych. Do tego buduje wiarygodność, umożliwia zawieranie nowych kontaktów,

przepływ informacji i rekomendowanych praktyk do swoich samorządów i zaprzyjaźnionego grona praktyków. Tego rodzaju pierwszy międzynarodowy zespół polsko-ukraińsko-białoruski – z miastem Lublin w roli gospodarza – mógłby zdobywać doświadczenie i inicjować wdrażanie zaplanowanych działań transgranicznych. Dzięki wzajemnej obserwacji, a także utrwaleniu kontaktów między członkami i poszczególnymi organizacjami, będą możliwe do wyciągnięcia realne wnioski, owocujące współpracą i multiplikowaniem ciekawych lub sprawdzonych pomysłów w obszarze szeroko pojętej edukacji kulturalnej.

4.

Budowanie środowiska

Rekomendowane projekty kulturalne najczęściej wynikają z potrzeb praktyków i uczestników kultury. Pod uwagę należy brać oczekiwania i zainteresowania zarówno bezpośrednio zaangażowanych uczestników (pracowników organizacji kulturalnych), jak i różnych grup odbiorców (dzieci, młodzież, młodzi dorośli, dorośli, seniorzy, mieszkańcy, turyści, goście). Należy podjąć szereg działań, które przyczynią się do zadbania o uczestników wydarzeń kulturalnych. Wynika to z powszechnej obserwacji, że większość widowni, publiczności, społeczności lokalnej jest nieprzygotowana do odbioru sztuki albo ma trudności ze zrozumieniem sensu i celowości działań artystycznych. Rozwiązanie tego problemu może ułatwić realizacja działań z zakresu nieformalnej edukacji kulturalnej. Budowanie środowiska lokalnego obejmuje równocześnie warte wprowadzenia rozwiązania: zmianę/wypracowanie efektywnej metody pozyskiwania odbiorców, animowania środowisk lokalnych i docierania do grup zagrożonych wykluczeniem, budowania i wzmacniania trwałych

relacji z lokalną społecznością, przygotowywania uczestników do odbioru różnych wydarzeń kulturalnych i gatunków sztuki – od wydarzeń o charakterze masowym po dzieła sztuki wysokiej.

Działania wspierające rozwój i świadomy udział w kulturze sprzyjają zwiększeniu autentycznych odbiorców kultury w lokalnych społecznościach. Co więcej – budują zaufanie społeczne, co sprzyja współpracy na różnych poziomach i wzmacnia odpowiedzialne społeczeństwo obywatelskie. Tego rodzaju zadania powinny być prowadzone na rzecz podniesienia wiedzy o szczególnej wartości i dziedzictwie środowisk lokalnych oraz zwiększenia zaangażowania obywateli. Misją edukacji kulturalnej – szczególnie w krajach pogrążonych w chaosie i kryzysie – jest często wypełnianie duchowej, moralnej lub etycznej pustki, wspieranie i wychowywanie czy przekazywanie wzorców. W dalszej perspektywie natomiast, także w celu postawienia diagnozy społecznej – jakże pomocnej

w prognozowaniu spójnych działań kulturalnych na przyszłość, uwzględniających potrzeby lub charakter odbiorców (ale też uwarunkowania budżetowe). Natomiast zakładane rezultaty będą wtedy osiągalne, jeśli będą dziełem wspólnym. Zatem proste wskaźniki tj.: zwiększenie liczby uczestników wydarzeń kulturalnych, podniesienie wiedzy i umiejętności uczestników kultury, będą widoczne po reorganizacji instytucji. Powinny one być powoływane w służbie odbiorcom – nie zaś autorskim dążeniom dyrektorów instytucji lub prywatnym interesom.

Budowanie środowiska zaangażowanego, świadomego – lub wręcz bezpośrednio włączonego w proces tworzenia kultury swojej miejscowości – może być osiągnięte przez przemyślane i rozplanowane rzecznictwo podmiotów kultury. Wypromowanie strategicznych działań, wprowadzania ich krok po kroku, np. wolontariat w kulturze, czy pozytywne płynące z działań transgranicznych i współpracy partnerskiej, uzmysłowią rolę grup i jednostek w upowszechnianiu włączającego modelu kultury. Przydatnym narzędziem w osiągnięciu tego celu będą dobrze pomyślane rezydencje, wizyty studyjne dla wszystkich operatorów kultury, urzędników miejskich oraz pracowników instytucji samorządowych.

Jednocześnie w związku z postępującą decentralizacją wydarzeń kulturalnych (kierowaną m.in. potrzebą przenoszenia ich z głównych miejsc publicznych i ośrodków do mniejszych przestrzeni), należy gruntownie prześledzić proces powstawania nowych miejsc kultury w nieoczekiwanych przestrzeniach. Warto przenosić projekty i wydarzenia kulturalne z zatłoczonego i nasyconego kulturą

centrum, z miejskich i centralnych obiektów miasta na poszczególne dzielnice i peryferia. Akcje powinny polegać na umiejscawianiu wydarzeń kulturalnych nie z uwagi na czynniki zewnętrznych (koniunkturalne czy wynikające z umowy czy regulaminu dotacji), ale zgodnie z potrzebami i promocją różnych obszarów miejskich, również będących poza centrum. Decentralizacja widziana może być także jako idea poszerzania centrum, dzielenie się odpowiedzialnością za różne przestrzenie, nie tylko te wygodne i niewymagające. Taka tendencja miałaby także wpływ na bardziej gruntowne przygotowanie projektów przed ich realizacją, nie zaś, jak często się zdarza post factum. Wkroczenie w niezapoznany obszar jest ryzykowne i podejmowanie w nim działań bez wcześniejszego rozpoznania i konsultacji grozi niepowodzeniem lub powierzchownym sukcesem. Należy brać pod uwagę, że każdy nowy obszar działań, nowe miejsce i jego mieszkańcy mogą mieć zupełnie inne uwarunkowania i zapotrzebowania, i po prostu mogą nie być gotowi do przenoszenia wzorcowych metod pracy i działań z miejsc, gdzie do tej pory się sprawdzały.

Proponowane metody: konsultacje społeczne, edukacja kulturalna w dzielnicach, wspieranie alternatywnych form kultury, młodych organizacji, budowanie komunikacji i włączania dzielnic i obszarów peryferyjnych do znaczących wydarzeń.

Efekty: wzrost zainteresowania kulturą, stabilizacja życia miejskiego poza centrum, budowanie lokalnego środowiska, doprowadzenie do pozytywnej zmiany w środowisku (np. tworzenie nowych miejsc pracy).

5.

Sieciowanie miejsc i tworzenie baz ludzi kultury

Ludzie pracujący na rzecz uobecniania kultury w życiu społecznym, uznali potrzebę utworzenia jednolitej bazy koordynatorów i praktyków obszaru transgranicznego pomiędzy lokalnymi partnerami, operatorami kultury, jednostkami samorządowymi a organizacjami pozarządowymi, podmiotami nieformalnymi i formalnymi zrzeszającymi pasjonatów, animatorów wydarzeń kulturalnych, jak i placówek o profilu kulturalnym. Zapotrzebowanie odnosi się także do mapowania miejsc kultury, wymiany narzędzi pracy (np. przywołanych uprzednio rekomendacji – skutecznie zarządzanego wolontariatu, wymiany doświadczeń lub pozyskiwania nowego partnerstwa).

Efekty: przenoszenie i wprowadzanie sprawdzonych praktyk, łączenie pomysłów i rozwijanie partnerstwa, budowanie zaufania i kapitału społecznego, usprawnianie wymiany doświadczeń oraz informacji o działaniach z rozmaitych obszarów kultury, w tym transgranicznych, na różnych poziomach, np.:

- a – w poszczególnych miastach Lublin, Lwów itd.
- b – między miastami w Polsce, Ukrainie i Białorusi

Otwarte inicjatywy i partnerstwo – przykładowe projekty

W tej części zbioru rekomendacji znajdują się opisy długofalowych przedsięwzięć prowadzonych przez poszczególnych członków think tanku z Lublina, Brześcia oraz partnerskich miast Ukrainy. Opisy zostały nadesłane przez przedstawicieli grupy roboczej. Wymienione projekty uwzględniają zarówno projekty wdrażane, jak i planowane z uwzględnieniem kierunku ich rozwoju. Stąd otwarty charakter prezentowanych inicjatyw, będących równoczesnym zaproszeniem dla nowych interesariuszy. Ich autorzy, koordynatorzy lub osoby odpowiedzialne zadeklarowały gotowość do współpracy w obszarze transgranicznym. Wybór stanowi zaledwie propozycje tematyczne, realizowanych już w dużej mierze projektów, z perspektywą kontynuacji na przyszłe lata.

BRZEŚĆ

TEATR, EDUKACJA KULTURALNA

Festiwal Kultury Alternatywnej „Kult A” – od 2011 r. organizowany przez Teatr Kryly Halopa. Prezentacje i warsztaty teatralne dla dzieci i młodzieży, z elementami teatru ulicznego, teatru tańca i pieśni.

Teatr Kryly Halopa z Brześcia istnieje od 2001 r. założony przez niezależny alternatywny zespół teatralny, jakich brak na Białorusi. Charakteryzują go działania artystyczne tj.: plenerowe akcje, teatr uliczny (szczudła, maski, ogień, muzyka na żywo) i happeningi. Spektakle sięgają po elementy niemieckiego ekspresjonizmu, teatru Brechta, tradycji orientalnej (teatr japoński, hinduski), a także klaunady. Przedstawienia powstają m.in. na podstawie dzieł rosyjskiego poety i dramaturga Daniła Charmsa, klasyka literatury białoruskiej Janki Kupały, Franza Kafki, a także oryginalne scenariusze autorstwa twórców teatru. Współpraca: Teatr Ósmego Dnia, Biuro Podróży, Akademia Ruchu, Teatr Węgajty, duńskie zespoły – Teatret OM i Odin Teatret.

KONTAKT: Aksana Gaiko T: +37 529 55 44 017 E: krylyhalopa@gmail.com www.teatrkh.com

EDUKACJA HISTORYCZNA, LOKALNE DZIEDZICTWO

Fundacja Rozwoju Twierdzy Brześć – organizacja zajmująca się badaniem pamięci i wydarzeń związanych z historią Twierdzy Brzeskiej. Jest organizacją pozarządową działającą w celu promocji i rewitalizacji dziedzictwa kulturowego Brześcia. Fundacja obecnie wdraża projekt „Brześć-2019”, mający na celu rozwój Twierdzy Brześć jako parku historyczno-kulturowego, poprzez restaurację opuszczonych terenów i fortów,

stanowiących 70% całej fortecy. Dla celów odbudowy została opracowana Koncepcja Rozwoju i Zachowania Twierdzy Brześć, która przewiduje stworzenie nowych muzeów, placówek kulturalnych, rozwój infrastruktury i organizację rekreacji, wypracowanie modelu zrównoważonego rozwoju terytorium i zachowania kulturowego dziedzictwa twierdzy, oraz zapewnienie możliwości rozwoju obecnie istniejących muzeów. Ponadto Fundacja prowadzi badania archiwalne, zajmuje się promocją historii Brześcia i Twierdzy Brześć poprzez organizację konferencji, seminariów, forum, wystaw, spotkań dyskusyjnych itd. Fundacja jest zainteresowana realizacją wspólnych projektów na rzecz zachowania i promocji dziedzictwa historycznego poprzez rozwój wspólnych produktów turystycznych i kulturowych. Może to dotyczyć zarówno regionów przygranicznych, jak i obiektów, mających wspólną historię.

KONTAKT: Alina Dzeravianka **T:** +37 529 55 44 017, +37 516 255 15 57 **E:** brestfond@gmail.com
www.brestheritage.by

IWANO-FRANKIWSK

PROGRAMY LITERACKIE, MEDIA

„Biblioteka przyjazna rodzinom” – otwarcie sali dla dzieci w bibliotekach, edukacja kulturalna najmłodszych odbiorców kultury. Cel – włączanie rodziców oraz dzieci do akcji popularyzowania czytelnictwa; rezultat – rozwój kompetencji kolejnych pokoleń.

„Dzwony, które łączą” – cykliczna wystawa i festiwal sztuki wielkanocnej. Cel – wskazanie wspólnoty regionów poprzez sztukę; rezultaty – budowa społeczeństwa tolerancyjnego, zacieranie nierówności.

„Kultura przez media” – program planowany polegający na stworzeniu strony internetowej wydarzeń kulturalnych. Powstanie bank pomysłów projektów oraz forum, gdzie będą omawiane bieżące problemy. Cele: aktywne włączenie internautów w wydarzenia kulturalne, wymiana pomysłów i ocena zrealizowanych projektów. Planowane rezultaty: realizacja potrzebnych dla społeczeństwa projektów, wydarzeń, włączenie młodzieży do rozwoju kultury i ich udział w życiu kulturalnym.

Oferta dla partnerów: organizacja miejsca do realizacji wspólnych wydarzeń (scena, lokal), przekazanie kontaktów do artystów, promocja projektów o zasięgu miejskim.

KONTAKT: Wydział Kultury Komitetu Wykonawczego Rady Miasta Iwano-Frankiwsk
Olga Bogodyazh **E:** olga.pl@i.ua **T:** +38 03442225218 **T:** +38 0342750591 www.mvk.if.ua

TEATR, EDUKACJA

„Szkolny Teatr” oraz **„Młodzieżowe Centrum Kulturalno-Społeczne”** to projekty realizowane przez Miejski Dom Narodowy, który posiada odrębny zespół teatralny. Działania skierowane są na organizację zajęć

teatralnych poza szkołą, gdzie tworzone są m.in. adaptacje lektur szkolnych i literatury ukraińskiej oraz literatury obcej. Cele projektów: wychowanie młodzieży w twórczej atmosferze, pomoc w samorealizacji i uruchomieniu twórczego potencjału, pobudzanie młodzieży szkolnej do pogłębionego studiowania historii, literatury, sztuki, stworzenia miejsca spotkań dla młodzieży, pomocnego w kształtowaniu twórczej osobowości.

Dotychczasowe partnerskie instytucje: Rada Miasta Iwano-Frankiwska, Miejski Senat Studencki oraz Rada Studentów Uczelni.

Oferta dla partnerskich organizacji: przedstawicielstwo, partnerstwo, w realizacji podobnych projektów na miejscu (Iwano-Frankiwska oraz region), praca wolontariuszy, ocena ekspercka, uczestnictwo w projektowaniu wydarzeń, nawiązanie współpracy, budowa dialogu między uczestnikami. Zapotrzebowanie: wielostronne partnerstwo, wsparcie informacyjne, profesjonalne doradztwo.

KONTAKT: Kierownik Zespołu Dramatycznego Miejskiego Domu Narodowego w Iwano-Frankiwsku
Serhij Syvachuk T: +38 03442225218 T: +38 0342750591 E: syvachuk@gmail.com www.mvk.if.ua

DUŻE WYDARZENIA, TANIEC, MUZYKA

Miejskie Centrum Rozrywki to jedyny sportowo-kulturalny kompleks w Iwano-Frankiwsku. Sala koncertowa Miejskiego Centrum Rozrywki liczy 588 miejsc. W kompleksie odbywają się liczne kulturalno-artystyczne wydarzenia: festiwale, koncerty, konkursy, imprezy, wykłady, dyskusje, debaty. W salach gimnastycznych są regularnie organizowane lokalne, regionalne, krajowe i międzynarodowe zawody sportowe. Działa tam również Dziecięca Szkoła Uprzejmości i Klub Ciekawych Spotkań z cyklu „Poznajmy się”. Dla słuchaczy organizowane są rozmaite wykłady, dyskusje, godziny historii, spotkania z wybitnymi osobowościami. W centrum rekreacyjnym istnieje 10 zespołów twórczych (m.in. narodowy amatorski zespół tańca „Karpaty”; tańca nowoczesnego „Domino”; rockowe „Tak trzeba”, „Rura”; wokalny duet „Brzeginia”; studio czytania artystycznego „Skarbnica Słowa”).

KONTAKT: Iwano-Frankiwskie Miejskie Centrum Rozrywki, ul. Nadbrzeżna 42, Iwano-Frankiwska
Nadija Zagorska – kierownik | Lubomyr Nykorak – zastępca dyrektora Wydziału Kultury
T: + 38 0342 4-41-29/4 04 29 E: kultura.mcd@ukr.net

Kongres Kultury Partnerstwa Wschodniego – do tej pory zorganizowano trzy międzynarodowe Kongresy w Lublinie (2011, 2013) i we Lwowie (2015). Wydarzenia realizowane są w szerokim partnerstwie międzynarodowym w celu inicjowania i aktywizacja debaty publicznej i eksperckiej dotyczącej Partnerstwa Wschodniego jako polityki Unii Europejskiej, wspierającej przenoszenie europejskich norm, wartości i postaw do krajów Partnerstwa Wschodniego. Najważniejszym zadaniem pracy pomiędzy Kongresami stało się zbudowanie sieci współpracy kulturalnej Partnerstwa Wschodniego. W poprzednich edycjach każdorazowo uczestniczyło ponad 500 osób; twórców, menadżerów i animatorów kultury, przedstawiciele ministerstw, samorządów, organizacji pozarządowych, środowisk akademickich, mediów z kilkunastu krajów Partnerstwa Wschodniego i Unii Europejskiej. Obrady i warsztaty aranżowane są w stylu zbliżonym do idei starożytnej agory: przestrzeni, w której nie ma sztywnego podziału na mówców i słuchaczy (robocze grupy, warsztaty, pokaz dobrych praktyk i panele dyskusyjne).

KONTAKT: Fundacja Trans Kultura, ul. Złota 5, 20-112 Lublin
Maria Artemiuk [E: fundacja@transkultura.org](mailto:fundacja@transkultura.org) [T: +48 506 702 038](tel:+48506702038)

„L² – Potegowanie kultury Lublina i Lwowa” – ideą projektu jest stworzenie okazji do spotkania różnych środowisk twórczych Polski i Ukrainy. Bezpośredni kontakt osób o podobnych profesjach, marzeniach, poszukiwaniach twórczych ma być pretekstem do wymiany idei, wiedzy, doświadczeń, know-how w obszarze sztuki i kultury. L² to współpraca artystyczno-kulturalna pomiędzy Lublinem a Lwowem, podczas którego spotkają się przede wszystkim przedstawiciele „młodej”, poszukującej, niezależnej, alternatywnej, aktualnej, nowoczesnej sztuki i kultury.

KONTAKT: Fundacja Trans Kultura, ul. Złota 5, 20-112 Lublin
Rafał Koziański [E: fundacja@transkultura.org](mailto:fundacja@transkultura.org) [T: +48 506 702 038](tel:+48506702038)

„Międzynodowy Festiwal Jazz Bez” to polsko-ukraiński festiwal muzyczny obejmujący 16 miast w Polsce i Ukrainie, któremu od początku swojego istnienia przyświecało kilka istotnych założeń. Najważniejsze z nich to dialog poprzez muzykę ponad strefą Shengen, wymiana artystyczna pomiędzy Polską a Ukrainą, propagowanie muzyki jazzowej i przybliżanie jej coraz szerszemu gronu odbiorców. Do tej pory na Festiwalu występowali muzycy m. in. ze Stanów Zjednoczonych, Kanady, Izraela, Niemiec, Szwajcarii, Norwegi, Wielkiej Brytanii, Portugalii, Rosji, Litwy, Polski i Ukrainy. Jazz Bez to dużo eksperymentalnej muzyki z artystami z całego świata oraz tradycyjne jam session, improwizacji.

KONTAKT: Centrum Kultury w Lublinie, ul. Peowiaków 12, 20-007 Lublin
Maria Artemiuk [T: + 48 81 466 6100](tel:+48814666100) [E: fundacja@transkultura.org](mailto:fundacja@transkultura.org) ck.lublin.pl

Fundacja Trans Kultura to wspólna inicjatywa artystycznych i kulturotwórczych środowisk z Polski i Ukrainy mająca na celu tworzenie i realizowanie projektów przekraczających granice geograficzne, administracyjne i etniczne, a zarazem poszerzająca formułę dialogu dotyczącego wartości europejskich. Celem fundacji jest inspirowanie obiegu kultury ponad granicami, przekazywanie idei i doświadczeń w obu kierunkach, oraz wspólne budowanie tożsamości Europy Wschodniej. To współdziałanie środowisk Lublina i zachodniej Ukrainy na rzecz wymiany artystycznej i kulturalnej, mobilności artystów i dzieł, wzajemnego inspirowania i poznawania aktualnej rzeczywistości poprzez prezentacje sztuki współczesnej po obydwu stronach granicy.

KONTAKT: Fundacja Trans Kultura, ul. Złota 5, 20-112 Lublin
Rafał „Kozia” Koziński **E:** fundacja@transkultura.org **T:** +48 506 702 038

EDUKACJA KULTURALNA, AKCJE SPOŁECZNE, KULTURA W DIALOGU

„Pojednanie przez trudną pamięć” oraz **„Latający Uniwersytet Historii Mówionej”** – interdyscyplinarne działania z zakresu dyplomacji społecznej i kulturalnej, oparte głównie o metodę *oral history* (rejestrowanie i promowanie w twórczej formie dokumentów historii lub świadków) oraz narzędzia z edukacji nieformalnej i kulturalnej. W jego ramy wchodzi debaty, warsztaty, wystawy, badania i wymiany nawiązujące od lokalnych opowieści poprzez konflikty sąsiedzkie lub etniczne po szukanie rozwiązań na rzecz budowania porozumienia, szukania konsensusu oraz budowania świadomego partnerstwa międzynarodowego.

Celem projektów jest upowszechnianie nieznanych fragmentów historii Europy Środkowo-Wschodniej, wzmacnianie dialogu międzykulturowego, w szczególności w miejscach trudnych i wątpliwych pod względem rozliczeń historycznych.

Rezultaty: wspieranie rozwoju społeczeństw obywatelskich, przekazanie narzędzi do pracy animatorom kultury i sztuki w krajach Partnerstwa Wschodniego i innych częściach Europy.

Oferta partnerska: aktywna współpraca i wsparcie w zakresie działań na rzecz upamiętnienia dziedzictwa kulturowego, rzecznictwo, pomoc merytoryczna, wsparcie partnerskie, wymiana wolontariuszy, wizyty studyjne, pogłębiony *research* środowisk wieloetnicznych.

Zapotrzebowanie: kontakty ze świadkami historii, wsparcie merytoryczne regionalnych historyków i animatorów kultury, przestrzeń do prezentacji efektów projektu (debaty, wystawy, prezentacje publikacji, pokazy filmowe).

KONTAKT:

Grupa Mowa Żywa, ul. Przechodnia 13, 22-200 Włodawa
Fundacja Teren Otwarty, ul. Chrobrego 1/25, 20-611 Lublin
Aleksandra Zińczuk **T:**+48 663 990 954 **E:** aleksandra.zinczuk@gmail.com
www.pojednanie.pk.org.pl

„Rezydencje” – program wymiany międzynarodowej dla artystów, animatorów kultury, kuratorów sztuki, przedsiębiorców związanych z kulturą, międzysektorowa wymiana ludzi kultury ze Wschodniej i Zachodniej Europy; warsztaty, wizyty studyjne, aranżacja efektów artystycznych w przestrzeni miasta.

Oferta partnerska: kontakty, promocja, pomoc translatorska, wsparcie logistyczne i organizacyjne zewnętrznych projektów, organizacja przestrzeni artystycznej po stronie polskiej.

KONTAKT: Fundacja Teren Otwarty, ul. B. Chrobrego 1/25, 20-611 Lublin
Agata Will T: +48 889 344 148 E: terenotwarty@gmail.com www.terenotwarty.wordpress.com

„Urban Culture/ Kultura miejska” – spotkania, działania obywatelskie na rzecz lokalnego środowiska, graffiti, design, praca z lokalną społecznością miejską/osiedlową.

KONTAKT: Fundacja Teren Otwarty, ul. B. Chrobrego 1/25, 20-611 Lublin
Paulina Paga, T: +48 607 094 104 E: terenotwarty@gmail.com www.terenotwarty.wordpress.com

FESTIWALE MIĘDZYNARODOWE

„Wschód Kultury – Inne Brzmienia Art'n'Music Festival” – program stale rozwijający formę współpracy kulturalnej miast Polski Wschodniej (Białystok, Lublin, Rzeszów) z krajami Partnerstwa Wschodniego. Lubelska odsłona, czyli Inne Brzmienia Art'n'Music Festival to dziś zdecydowanie jedna z największych i najbardziej rozpoznawalnych imprez muzycznych w południowo-wschodniej Polsce. Poza głównym programem muzycznym, na Festiwalu nie brakuje atrakcji dla miłośników ambitnego kina, literatury czy sztuki. Najmłodszy mogą uczestniczyć, w przygotowanych specjalnie z myślą o nich – „Małych Innych Brzmieniach”.

Cel – promocja najbardziej wartościowych zjawisk muzycznych z pogranicza różnych gatunków. Rezultaty – utożsamianie Festiwalu i Lublina z miejscem prezentacji najciekawszych zjawisk kultury, w tym kultury krajów Partnerstwa Wschodniego. Oferta dla partnerskich organizacji: możliwość zaproszenia do Lublina artystów wpisujących się w jego ideę, wsparcie w kontaktach z artystami z Polski i świata firmowanymi przez Festiwal. Zapotrzebowanie: wsparcie merytoryczne, nowe kontakty z artystami.

KONTAKT: Warsztaty Kultury w Lublinie, ul. Grodzka 5a, 20-112 Lublin
Agnieszka Wojciechowska T: + 48 81 533 08 18 E: a.wojciechowska@warsztatykultury.pl
warsztatykultury.pl

„Jarmark Jagielloński” przeplata tradycję ze współczesnością, zabawę z edukacją, prezentuje oryginalną sztukę tradycyjną i piękne rękodzieło. Jest miejscem spotkania odbiorcy z rzemieślnikiem, artystą czy projektantem, którzy w swoich działaniach poszukują ciągłości z tradycją. Jego wyjątkowość polega na połączeniu dbałości i poszanowania dla kultury tradycyjnej ze współczesnymi tendencjami w projektowaniu i sztuce.

Na Jarmarku Jagiellońskim, obok kolorowych straganów wypełnionych tradycyjnymi wyrobami rzemieślniczymi i rękodziełem, zobaczymy koncerty muzyki folkowej i kapel ludowych, spektakle teatralne, pokazy filmowe, działania parateatralne, czy wreszcie barwne pochody dwumetrowej kury. Podczas Jarmarku proponujemy bogatą ofertę warsztatów – tańca, śpiewu, nauki rzemiosła, które pozwolą na bezpośredni kontakt z twórcami ludowymi, miłośnikami i kontynuatorami tradycji.

Cel – zachowanie, przekaz i promocja kultury tradycyjnej Europy Środkowo-Wschodniej, w tym tradycji wyrobu i zdobienia rzemiosła ludowego. Oferta dla partnerskich organizacji: możliwość zaproszenia do Lublina artystów wpisujących się w jego ideę, wsparcie w kontaktach z artystami z Polski i świata firmowanymi przez Festiwal. Zapotrzebowanie: wsparcie merytoryczne, nowe kontakty z artystami.

KONTAKT: Warsztaty Kultury w Lublinie, ul. Grodzka 5a, 20-112 Lublin
T: + 48 81 533 08 18 **E:** biuro@jarmarkjagielloński.pl

DZIAŁANIA KULTURALNE W DZIELNICY, WŁĄCZANIE MIESZKAŃCÓW

„Kiosk ze sztuką” – przestrzeń wystawiennicza dla sztuki współczesnej usytuowana przed siedzibą domu kultury w formie kiosku; cel – osvajanie środowiska lokalnego ze sztuką współczesną; rezultaty – wywołanie aktywności twórczej wśród mieszkańców. Oferta dla partnerskich organizacji: kontakty z twórcami, zabezpieczenie przestrzeni i warunków do ekspozycji prac, promocja działań. Zapotrzebowanie: wsparcie merytoryczne i organizacyjne, nowe kontakty z artystami.

KONTAKT: Dzielnicowy Dom Kultury „Węglin”, ul. Judyma 2a, 20-716 Lublin
Ludomir Franczak **T:** + 48 81 466 59 10 **E:** l.franczak@ddkweglin.pl

„Peryferia” – cykl prezentacji działań muzycznych będących poza głównym nurtem w wymiarze ideowym i przestrzennym; cel – kreowanie platformy kontaktu z muzyką nieobecną trwale w przestrzeni publicznej; rezultaty – poszerzenie pola wyboru w propozycjach muzycznych.

Oferta dla partnerskich organizacji: kontakty z twórcami, zabezpieczenie przestrzeni i warunków do prezentacji artystów (scena, nagłośnienie i oświetlenie), promocja działań. Zapotrzebowanie: wsparcie merytoryczne i organizacyjne, nowe kontakty z artystami

KONTAKT: Dzielnicowy Dom Kultury „Węglin”, ul. Judyma 2a, 20-716 Lublin
Sławomir Księżniak **T:** + 48 81 466 59 10 **E:** s.ksiezniak@ddkweglin.pl

„T1A” – cykl prezentacji spektakli w poetyce teatru jednego aktora; cel – ukazanie formy monodramu jako najintymniejszej przestrzeni obcowania z formą teatralną. Rezultat – rozwój poczucia odbioru sztuki teatralnej. Oferta dla partnerskich organizacji: kontakty z twórcami, zabezpieczenie przestrzeni i warunków do prezentacji artystów (scena, nagłośnienie i oświetlenie), promocja działań. Zapotrzebowanie: wsparcie merytoryczne i organizacyjne, nowe kontakty z artystami

KONTAKT: Dzielnicowy Dom Kultury „Węglin”, ul. Judyma 2a, 20-716 Lublin
Mateusz Nowak **T:** + 48 81 4665910 **E:** m.nowak@ddkweglin.pl

„Grupa twórcza dla dorosłych” – stały cykl zajęć warsztatowych dla dorosłych pasjonatów malarstwa, którzy chcą poszerzać swoją wiedzę i umiejętności. Grupą opiekuje się artysta plastyk. Zajęcia prowadzone są trzy razy w tygodniu, ale pracownia grupy dostępna jest dla uczestników zajęć bez ograniczeń, zatem mogą pracować samodzielnie w wolnej chwili.

Oferta dla organizacji partnerskich/zapotrzebowanie: kontakty z artystami, organizacja miejsca dla realizacji wspólnych wydarzeń (np. plenery, wystawy prac uczestników zajęć), promocja Grupy.

KONTAKT: Dzielnicowy Dom Kultury „Bronowice” – Filia, ul. Hutnicza 28a, 20–218 Lublin
Aleksandra Machowska-Skrocka T: +48 81 746 61 94 E: filiaddk@ddkbronowice.pl

„Poranki muzyczne” – stały cykl przedpołudniowych spotkań rodzinnych adresowany głównie do rodziców z małymi dziećmi, połączony z warsztatami i wspólnym poznawaniem świata muzyki. Spotkania odbywają się w co drugą niedzielę o godzinie 11.30.

Oferta/ zapotrzebowanie: kontakty z artystami, promocja.

KONTAKT: Dzielnicowy Dom Kultury „Bronowice”, ul. Krańcowa 106, 20–320 Lublin
Aleksandra Szulc-Choma T: + 48 81 744 16 38 E: dyrektor@ddkbronowice.pl

„Bajkowe opowieści” – cykl warsztatowo-edukacyjny adresowany do dzieci, którego celem jest zapoznanie najmłodszych z literaturą dziecięcą (głównie bajki, baśnie) różnych narodów. Spotkania odbywają się raz w miesiącu w godzinach wieczornych, zatem wszystkie dzieci uczestniczące przynoszą piżamki i ulubione pluszaki.

Oferta/ zapotrzebowanie: udział grup dziecięcych z miast partnerskich, promocja.

KONTAKT: Dzielnicowy Dom Kultury „Bronowice”, ul. Krańcowa 106, 20–320 Lublin,
Joanna Misiarz T: + 48 81 744 16 38 E: a.misiarz@ddkbronowice.pl

„Młodzi zdolni” – wokalne i instrumentalne prezentacje w wykonaniu uzdolnionych uczniów szkół muzycznych z terenu województwa lubelskiego.

Oferta/zapotrzebowanie: organizacja koncertów w miastach partnerskich, kontakty do szkół muzycznych z Ukrainy i Białorusi, promocja.

KONTAKT: Dzielnicowy Dom Kultury „Bronowice”, ul. Krańcowa 106, 20–320 Lublin
Aleksandra Szulc-Choma T: + 48 81 744 16 38 E: dyrektor@ddkbronowice.pl

„Dzieła Mistrzów inspiracją współczesnej fotografii” – konkurs fotograficzny skierowany do młodzieży i dorosłych, którego celem jest zachęcenie do własnej interpretacji dzieł mistrzów, np. malarstwa, rzeźby, plakatu.

Oferta/ zapotrzebowanie: kontakt do szkół i placówek kulturalno-oświatowych z terenu miast partnerskich, organizacja wystaw pokonkursowych w krajach partnerów, promocja konkursu.

KONTAKT: Dzielnicowy Dom Kultury „Bronowice”, 20–320 Lublin, ul. Krańcowa 106
Ewa Rejmak T: + 48 81 744 16 38 E: e.rejmak@ddkbronowice.pl

LWÓW

BIBLIOTEKA, NOWE MEDIA

„Pierwsza Lwowska Mediateka” – projekt edukacyjny działający od 4 lat przy Bibliotece Centralnej dla Dorosłych im. Lesi Ukrainki jako rodzaj nowego typu społeczności. Biblioteka jest interaktywnym centrum, które oferuje możliwość uczestniczenia w zajęciach i korzystania z różnych zasobów (Internetu, płyt CD i DVD-mediów, e-booków, interaktywnych programów do nauki języków obcych i technologii komputerowych, programów rozwoju dziecka, muzycznego studio, kina, klubu dyskusyjnego). Poza usługami bibliotecznymi, dostępna jest oferta m.in. dla dzieci i młodzieży, osób niepełnosprawnych oraz turystów. Biblioteka składa się z trzech w pełni wyposażonych pomieszczeń i studia nagrań. W pierwszej sali znajdują się stanowiska komputerowe, w drugiej miejsce dla młodych ludzi, w trzeciej – kino i sala konferencyjna. Dotychczasowi partnerzy: Uniwersytet Uliczny, Mediaartyści (Lwów, Kijów, Ługańsk), KLUB KINO, Forum Wydawców, organizacja lwowska Wiz-Art, Drabina, Wydział Kultury Miasta Lwów.

Celem mediateki jest skupienie ludzi chcących prowadzić artystyczne działania, z twórczą pasją, lecz jeszcze bez możliwości ich finansowania.

Cele projektu: tworzenie bazy elektronicznej, zabezpieczenie oprogramowania, przygotowanie harmonogramu spotkań, treningów, poszukiwanie partnerów.

Rezultaty: stworzenie miejsca alternatywnego, które daje młodzieży warunki pracy na rzecz kultury i niezależnej przestrzeni dla młodych artystów, zaangażowanie lokalnej społeczności.

Oferta dla partnerskich organizacji: przestrzeń do działań, warsztaty, promocja. Zapotrzebowanie: wsparcie informacyjne, baza książkowa, elektroniczna, wolontariusze i specjaliści prowadzący lekcje i warsztaty.

KONTAKT: Pierwsza Lwowska Mediateka, ul. Mularska, 2a, Lwów
Wydział Kultury Komitetu Wykonawczego Rady Miasta Lwów
Sofija Oliferczuk E: sofjoliferchuk@gmail.com

PROJEKTY SKIEROWANE DO MŁODZIEŻY, WŁĄCZANIE LOKALNEJ SPOŁECZNOŚCI

„Pracownia Aktywności Obywatelskiej” oraz **„Dzień Otwartych Drzwi w Fabryce Powidła”** – to przykładowe działania na rzecz rozwoju aktywności społecznej młodzieży oraz rozwoju terenów postindustrialnych. Towarzyszą im głównie akcje czytelnicze oraz wydarzenia oparte o interakcję czytelnika/widza z aktorem/artystą.

„Rewitalizacja obiektów przemysłowych” – to z kolei projekt skierowany do młodzieży planującej stworzyć centrum kultury w fabrykach i podobnych przestrzeniach industrialnych. Projekt ma długoterminowy cel – nauczanie przedsiębiorczego rozwijania kultury w sferę dochodową.

„Pracownia Aktywności Obywatelskiej” – stacjonarny program grantowy nieformalnej edukacji młodzieży. Naucza zarządzaniem projektami i pomaga w ich realizacji. Formuje nową wizję kultury jako magnesem przedsiębiorczości.

Dotychczasowi partnerzy: Pałac Sztuk we Lwowie, Stowarzyszenie Artystyczne „Dzyga” we Lwowie, Rada Artystyczna „Dialog”, Społeczna organizacja nieformalnej edukacji Młodzieży „Pracownia Aktywności Obywatelskiej”, portal wymiany menedżerów kultury „TANDEM”.

Oferta dla partnerskich organizacji: doświadczenia, nowe możliwości, treningi, projekty długoterminowe, edukacja, odpowiedzialność, profesjonalizm.

Zapotrzebowanie: nabycie nowych umiejętności i kompetencji menedżera zarządzającego w kulturze, umiejętność tworzenia sieci projektów, pozyskanie kontaktów, wskazanie twórczych rozwiązań lub możliwości współpracy.

Stowarzyszenie Przemysł Kultury to organizacja społeczna, której celem jest przekształcenie starych obiektów przemysłowych w obiekty kultury współczesnej. Prowadzi wszechstronną działalność kulturalną.

KONTAKT: Wydział Kultury Komitetu Wykonawczego Rady Miasta Lwów
Irina Szymon E: iryneshymon@gmail.com

RÓWNE

PRACOWNIE MULTIMEDIÓW I FOTOGRAFII, MUZYKA

Miejski Pałac Dzieci i Młodzieży w Równem realizuje m.in. projekty rozwijane w partnerstwie międzynarodowym do 2020. Wśród nich do priorytetów instytucji należą: otwarcie Pracowni Multimediów i Fotografii, Tworzenie programów multimedialnych dla pracowników kultury i edukacji, tworzenie portalu Rady Miasta razem z parlamentem młodzieżowym, organizacja cyklicznego Młodzieżowego Konkursu Fotograficznego „Świat emocji”, organizacja wystaw fotografii młodzieżowej.

Partnerzy: pracownie fotograficzne w Równem, Równieński Oddział Związku Artystów Fotografików Ukrainy, Centrum Młodzieży w Krakowie, Ukraińska Harcerska Organizacja „Plast”.

W kręgu zainteresowań: pracownie fotograficzne ze Lwowa i Kijowa.

Oferta partnerska: warsztaty, plenery fotograficzne, wystawy. Zapotrzebowanie: przestrzeń na wystawy fotograficzne, wynajem pracowni fotograficznej, wyposażenie do instalacji wystaw fotograficznych (druk, stoiska).

Miejski Pałac Dzieci i Młodzieży w Równem jest jedyną tego rodzaju pozaszkolną placówką edukacyjną w Ukrainie. Od 1992 r. działa jako ośrodek specjalizujący się w profesjonalnych szkoleniach i wstępnym kształceniu zawodowym. Na byłym terytorium ZSRR w 1990 r. jako pierwsza zmieniła status z ideologicznego Pałacu Pionierów na demokratyczny Pałac Dzieci i Młodzieży. Z inicjatywy Pałacu Dzieci i Młodzieży rozpoczął się proces demokratyzacji w dziedzinie pozaszkolnej na początku w mieście i regionie, a następnie całej Ukrainie. Od początku 1987 r. Miejski Rówieński Pałac stanowi odniesienie do przykładowych doświadczeń dla ukraińskiego Ministerstwa Edukacji i Nauki w kwestii kształtowania innowacyjnych trendów w działalności edukacji pozaszkolnej w Ukrainie. W 1997 r. placówka otrzymuje status ogólnoukraińskiego eksperymentalnego pedagogicznego miejsca badawczego i rozwija projekt badawczy „Rozwój twórczej osobowości w systemie wstępnego kształcenia zawodowego w placówce pozaszkolnej”. Jego rezultatem było stworzenie nowego modelu nieformalnej instytucji jak Centrum Podstawowego Kształcenia Zawodowego. Dzisiaj Rówieński Pałac Dzieci i Młodzieży stanowią: 11 szkół kształcenia zawodowego, 3 szkoły sportowe, 12 amatorskich ugrupowań, 24 zespołów twórczych (m.in. „Lajt”, „Przyjaźń”, „Vesnianka”, „Ot Vinta”).

Pałac Dzieci i Młodzieży zrzesza międzynarodowe stowarzyszenia, koordynuje ogólnokrajowe i międzynarodowe projekty. Grono Pedagogiczne Pałacu stanowi ponad 150 wykwalifikowanych pedagogów.

KONTAKT: Pałac Dzieci i Młodzieży w Równem, ul. Włodzimierza 10, Równem

Natalia Litkovets **T:** +38 0950411850 **E:** natalkalitko@gmail.com www.pdm.org.ua

TARNOPOL

MUZYKA, SZTUKA

Towarzystwo Artystyczne „Koza” – realizuje wiele pomysłów, projektów i wydarzeń artystycznych. Sfera działalności: koncerty, wystawy, pokazy filmowe, zdjęcia, wydarzenia charytatywne. „Koza” wspiera, promuje i produkuje różne gatunki sztuki współczesnej: sztuki plastyczne (malarstwo, grafika, instalacja, performance, land art.), muzyka (rock, muzyka elektroniczna, jazz, folk, muzyka poważna) literatura, film, multimedia, sztuka kulinarna i biznes.

KONTAKT: Igor Mamus **E:** koza.bar@gmail.com **E:** bunkermuz@gmail.com

Podsumowanie: perspektywy

Zebrane propozycje projektowe będą mogły być definiowane i weryfikowane na terenie Miast-Partnerów dzięki przykładowym efektom i wskaźnikom:

- » zwiększenia liczby projektów transgranicznych, w tym intensyfikacji współpracy z udziałem partnerskich miast i samorządów lokalnych oraz projektów polsko-białorusko-ukraińskich (na obecny moment realizacja jest niezwykle trudna i skupia się na osobnych projektach z partnerstwem dwustronnym)
- » rosnącej liczby wspólnych kampanii promocyjnych, w tym akcji społecznej włączającej wolontariuszy oraz intensyfikacji wymian międzynarodowych
- » wzrostu wdrożonych europejskich standardów funkcjonowania ukraińskich, białoruskich i polskich jednostek na terenach wiejskich
- » podniesieniem kwalifikacji osób zajmujących się edukacją kulturalną, sztuką i kulturą, podniesieniem jakości życia mieszkańców
- » wzrostem wymiany informacji o bliźniaczych działaniach, o kulturze poszczególnych regionów, solidnej ofercie zagranicznej
- » samodzielnością jednostek kulturalnych, rozwojem samorządności
- » organizacją licznych wystaw artystów nieprofesjonalnych, w tym artystów niepełnosprawnych, dzieci i młodzieży, mieszkańców itd.
- » wzrostem zaufania społecznego (wyrażonym m.in. poprzez wzrost poziomu partycypacji społecznej, współpracę międzysektorową, rozwijaną współpracę z lokalnymi władzami, rozbudowane partnerstwo z podmiotami zagranicznymi)
- » promocją mało znanych artystów, popularyzowanie współczesnej sztuki ukraińskiej
- » widocznym zaangażowaniem grup zagrożonych wykluczeniem społecznym
- » większym zaangażowaniem osób niepełnosprawnych
- » zmianą modelu zarządzania (odejście od sztywnych procedur biurokratycznych i hierarchicznego sposobu zarządzania na rzecz budowania autentycznej relacji z obywatelami, widownią i uczestnikami wydarzeń kulturalnych)

Załącznik:

Wydział Kultury, Urząd Miasta Lublin – mobilność, profesjonalizacja kadr kultury, edukacja kulturalna, medialna i artystyczna, promocja kultury.

Wydział Kultury Urzędu Miasta Lublin realizuje zadania z zakresu miejskiej polityki kulturalnej, m.in. współpracuje ze środowiskami twórczymi, instytucjami kultury, organizacjami społeczno-kulturalnymi i edukacyjnymi, podmiotami wspierającymi oraz innymi podmiotami realizującymi zadania w zakresie kultury, prowadzi międzynarodową współpracę kulturalną, stymuluje procesy rozwoju sektora kultury w mieście, w tym: przygotowuje i realizuje nieinwestycyjne projekty kulturalne i związane z nimi projekty w zakresie promocji kultury Lublina, prowadzi sprawy związane z promocją Miasta Lublin poprzez kulturę

Wydział Kultury, w zakresie powierzonym przez Prezydenta sprawuje nadzór nad realizacją zadań wykonywanych przez instytucje kultury prowadzone przez Miasto Lublin.

Dotychczasowi partnerzy: Komitety Wykonawcze Miast: Iwano-Frankiwnsk, Tarnopol, Równe, Łuck, Lwów, Komitet Wykonawczy Miasta Brześć, organizacje pozarządowe z ww. miast

KONTAKT: Wydział Kultury Urzędu Miasta Lublin, ul. Złota 2, 20-112 Lublin

T: +48 81 466 37 00 **E:** kultura@lublin.eu

Oferta dla partnerskich organizacji w obszarach: mobilność, profesjonalizacja kadr kultury, edukacja kulturalna, medialna i artystyczna, promocja kultury.

Głównym celem współpracy prowadzonej z partnerami z Ukrainy i Białorusi jest zwiększenie rozpoznawalności Lublina w Europie Wschodniej oraz wzmocnienie jego roli jako ważnego ośrodka kulturalnego w tej części Europy. Cel ten będziemy realizować poprzez cele szczegółowe:

1. Zwiększenie mobilności artystów z Lublina i Europy Wschodniej.
2. Wymiana doświadczeń i wiedzy - wsparcie i doradztwo.
3. Zwiększenie działań promocyjnych transgranicznych wydarzeń artystycznych na arenie międzynarodowej.
4. Realizacja wspólnych przedsięwzięć artystycznych i edukacyjnych.

Osiągnięcie powyższych celów jest możliwe dzięki realizacji wspólnych projektów obejmujących min.:

1. Stworzenie lokalnych funduszy mobilności.
2. Organizację międzynarodowych rezydencji artystycznych.
3. Organizację debat eksperckich, wykładów, spotkań i warsztatów (na wzór programu Europejskiego Kolegium Kultury).
4. Wsparcie projektów artystycznych z udziałem uczestników z obszaru całej Europy Wschodniej.
5. Wprowadzenie mechanizmu umożliwiającego wsparcie finansowe dla projektów realizowanych z udziałem partnerów z Europy Wschodniej w drodze specjalnie dedykowanych konkursów.

Główne obszary współpracy z partnerami z Europy Wschodniej:

Za najważniejsze kierunki współpracy kulturalnej uznano zwiększenie mobilności artystów, liderów i menedżerów kultury z Lublina i krajów Europy Wschodniej, stworzenie i wdrożenie nowych rozwiązań dla rozwoju sektora kultury i edukacji kulturalnej, oraz podniesienie kompetencji w zakresie zarządzania kulturą. Wskazano

również potrzebę zwiększenia potencjału kulturowego dzielnic i mikroregionów miast, oraz wspieranie organizacji pozarządowych i lokalnych grup nieformalnych działających na rzecz najbliższego otoczenia. Osobnym wyzwaniem jest promocja kultury Lublina i Europy Wschodniej na arenie międzynarodowej.

Mobilność artystów, liderów i menedżerów kultury

Zwiększenie międzynarodowej mobilności artystów, liderów i menedżerów kultury z Lublina i krajów Europy Wschodniej wymaga podjęcia konkretnych działań mających na celu stworzenie lokalnych funduszy mobilności w Lublinie i zainteresowanych miastach Europy Wschodniej co umożliwi realizację projektów obejmujących:

» organizację interdyscyplinarnych programów rezydencyjnych i stypendialnych w Lublinie z udziałem artystów i praktyków kultury z krajów Europy Wschodniej,

» organizację wizyt studyjnych i praktyk w Lublinie z udziałem liderów i menedżerów kultury z krajów Europy Wschodniej,

» uczestnictwo lubelskich artystów w programach rezydencyjnych, praktykach i wizytach studyjnych w Europie Wschodniej.

Kadry kultury

Stworzenie systemu podnoszenia kompetencji i profesjonalizacji kadr kultury (artystów, animatorów, liderów społecznych) poprzez wsparcie eksperckie i system szkoleniowy z udziałem międzynarodowych ekspertów. Przygotowanie kadry kultury w zakresie zagadnień związanych z:

- » zarządzaniem międzynarodowymi projektami kulturalnymi,
- » pozyskiwaniem środków na realizację projektów transgranicznych, międzynarodowych
- » rozwojem publiczności,
- » promocją i marketingiem,

Program kształcenia kadr kultury będzie realizowany poprzez projekty obejmujące:

- » opracowanie i wdrożenie programów kształcenia liderów i menedżerów kultury z krajów Europy Wschodniej w zakresie zarządzania kulturą i realizacji projektów międzynarodowych (np. Inkubator Kultury),
- » tworzenie think-tanków współpracy kulturalnej i edukacyjnej w różnych obszarach tematycznych z udziałem przedstawicieli krajów Europy Wschodniej
- » szkolenia i warsztaty podnoszące kwalifikacje adresowane do środowisk twórców, animatorów i organizatorów życia kulturalnego,
- » praktyki, staże, konferencje, kongresy.

Promocja kultury

Zwiększenie rozpoznawalności oferty kulturalnej Lublina w Europie Wschodniej oraz wspólnej oferty kulturalnej Lublina i partnerów z Europy Wschodniej na arenie międzynarodowej. Promocja kultury będzie realizowana poprzez:

- » rozwój i doskonalenie sposobów gromadzenia, dystrybucji i promocji informacji o wydarzeniach kulturalnych,
- » stworzenie i wdrożenie zintegrowanego systemu informacji kulturalnej obejmującej wydarzenia z Europy Wschodniej,
- » zintensyfikowanie działań na rzecz zwiększenia wiedzy operatorów kultury, animatorów i liderów społecznych z Europy Wschodniej o ofercie kulturalnej Lublina i możliwościach włączenia się we wspólne projekty kulturalne.

Program promocji kultury będzie realizowany poprzez projekty obejmujące:

- » tworzenie PIKów – mobilnych Punktów Informacji Kulturalnej w celu promocji życia kulturalnego w dzielnicach i takich miejscach jak dworce, porty lotnicze, centra handlowe,
- » szkolenia z zakresu promocji i marketingu działalności kulturalnej na arenie międzynarodowej,
- » zintegrowane i zintensyfikowane działania promocyjne w kraju i zagranicą.

Edukacja kulturalna, artystyczna i medialna

Rozwój kultury powinien być wspierany poprzez dostęp do nowoczesnej edukacji artystycznej, medialnej, regionalnej i obywatelskiej. Naszym celem jest budowanie otwartego i kreatywnego społeczeństwa w oparciu o systemową i nowoczesną edukację kulturalną i artystyczną. Działania edukacyjne i artystyczne powinny integrować mieszkańców, aktywizując i włączając ich w czynne uczestnictwo w kulturze, dlatego ważne jest wprowadzanie sztuki w przestrzeń dzielnic poprzez organizowanie wydarzeń jej dedykowanych. Projekty realizowane w ramach tego obszaru powinny mieć na celu:

- » kształtowanie świadomych i krytycznych odbiorców kultury, wrażliwych na sztukę i aktywnych twórczo,
- » budowanie konkurencyjności publicznej oferty kulturalnej wobec komercyjnej oferty rozrywkowej,
- » zwiększanie roli edukacji na rzecz kultury i sztuki w instytucjach kultury i innych podmiotach prowadzących działalność kulturalną,
- » stworzenie nowoczesnej oferty z zakresu edukacji kulturalnej dla uczniów i studentów będącej uzupełnieniem podstaw programowych i ram kształcenia,
- » zwiększenie poczucia tożsamości lokalnej i kształtowanie jej,
- » rozwój współpracy między instytucjami kultury, bibliotekami a szkołami i ośrodkami akademickimi,
- » stworzenie oferty kulturalnej odpowiadającej na faktyczne potrzeby uczniów i studentów,
- » ułatwienie dostępu do nowoczesnej edukacji opartej na metodach pracy stymulujących kreatywność i innowacyjność uczestników,
- » stworzenie sieci partnerstw: szkoły – instytucje,
- » włączenie i integrację różnych grup społecznych i wiekowych w ramach istniejącej oferty kulturalnej.

4

Zespół międzynarodowego think tanku w ramach projektu „Inwestycja w kulturę. Działania systemowe na rzecz edukacji kulturalnej”

Maria Artemiuk – animatorka kultury, menedżerka kulturalnych projektów międzynarodowych w Centrum Kultury w Lublinie. Sekretarz zarządu polsko-ukraińskiej Fundacji Trans Kultura. Koordynatorka projektów artystycznych we współpracy międzynarodowej i transgranicznej (Białoruś, Ukraina, Mołdowa, Armenia, Azerbejdżan).

Olga Bogodyazh – menedżerka kultury w Iwano-Frankiwsku, związana m.in. z lokalnymi organizacjami „Proswita” i „Centrum zasobów”. W 2005–2006 wiceprezesa młodzieżowej organizacji pozarządowej „Ojczyzna młodych” w Czerniowcach. Specjalistka od public relations, poliglotka. W 2014 r. wyróżniona za pracę urzędnika samorządu terytorialnego.

Wila Chupak – artysta i przedsiębiorca z Iwano-Frankiwka, założyciel miejskiego hostelu oraz inicjator spotkań młodych poetów, muzyk, zajmuje się kulturą rodzimą Karpat. Autor i organizator letniego otwartego wydarzenia Movie Palace „Kino-FM”, wokalista i muzyk zespołu folkowo-rockowego „Koralli”.

Ewelina Graban – specjalistka ds. zarządzania projektami europejskimi. Od 2007 r. pracuje w Urzędzie Miasta Lublin. Posiada duże doświadczenie w planowaniu, realizacji i koordynowaniu projektów finansowanych z funduszy UE, w tym projektów międzynarodowych.

Aksana Haiko – reżyserka, aktorka, scenarzystka, założycielka Teatru Kryly Halopa (przekształconego z Wolnego Teatru Brzeskiego). W 2001 r. założyła Wolny Teatr Brzeski, niezależną grupę teatralną i jeden z nielicznych teatrów alternatywnych w Białorusi. Aktualnie zajmuje ją idea teatru dokumentu. W 2013 r. koordynowała festiwal PRYZBA-fest: Teatr. Ekologia. Sztuki społeczne w Białowieckim Parku Narodowym. W listopadzie 2014 r. otworzyła centrum kultury niezależnej Prastora Kryly Halopa w Brześciu.

Anna Jekimenko-Poliszczuk – animatorka kultury i sztuki z Łucka. Przez wiele lat pracowała jako dziennikarka w lokalnych mediach internetowych. Specjalizuje się w tematyce politycznej i kulturalnej. Pracuje w ramach stowarzyszenia kulturalnego „100 watów”.

Natalka Litkovets – liderka społeczna z Równego, pracowniczka w Pałacu Dzieci i Młodzieży w Równem od 1991 r. Trenerka warsztatów fotograficznych i tematycznych. Brała udział w odrodzeniu organizacji „Plast” w Ukrainie oraz w Równem. Od 1993 r. stale organizuje międzynarodowe szkolenia dla dziewcząt i liderów tzw. „Szkoła Buławnych”.

Igor Mamus – w 1988 r. z przyjaciółmi otworzył sklep „Planeta”, kawiarnię, kasyno. Restaurator, założyciel Zjednoczenia Artystycznego „Koza”, które realizuje wiele pomysłów, projektów i wydarzeń artystycznych. Rozszerza działalność w Tarnopolu, w tym z pomocą lokalnych wolontariuszy. Zjednoczenie Artystyczne „Koza” wspiera, promuje i produkuje różne gatunki sztuki współczesnej.

Oleg Makogin – studiował w Narodowym Uniwersytecie Pedagogicznym w Tarnopolu. Pracował jako nauczyciel w szkole. Zaangażowany w działalność gospodarczą. Dyrektor SP. z o.o. „Planeta”. Był posłem do Rady Miasta Tarnopol. Założyciel Zjednoczenia Artystycznego „Koza”.

Julia Mironczuk – ukończyła Narodowy Uniwersytet Pedagogiczny w Tarnopolu. Z wykształcenia pedagog. Nauczycielka w Szkole Ekonomicznej, organizatorka wydarzeń kulturalnych, literackich (m.in. w Zjednoczeniu Artystycznym „Koza”).

Lesia Murawjowa – od 2001 r. na stanowisku kierownika dziecięcego sektora Iwano-Frankińskiego Miejskiego Centrum. Koordynatorka miejskich kulturalno-artystycznych wydarzeń, przygotowuje scenariusze imprez artystycznych. Członkini duetu „Brzeginia”.

Lubomyr Nykorak – obecnie zastępca dyrektora Wydziału Kultury Komitetu Wykonawczego Rady Miasta Iwano-Frankiowsk. W latach 2001–2012 pracował na stanowisku głównego specjalisty w Wydziale Kultury Wykonawczego Komitetu Iwano-Frankiowskiej Rady Miejskiej. Od marca 2012 r. objął stanowisko zastępcy kierownika Wydziału Kultury. Kierownik Miejskiej Orkiestry Muzyki Ludowej „Rapsodia”. Muzyk.

Sofia Oliferchuk – animatorka kultury i edukatorka, dyplom uzyskała w architekturze (rozwój miast) i resocjalizacji jako psycholog. Koordynuje programem „Lwowska Biblioteka Multimedialna”.

Witalij Poliszczuk – menedżer i animator kultury w Łucku, ekonomista. Zainteresowania swoje skupia wokół wdrażania polityki regionalnej turystyki na rzecz lokalnego rozwoju. Dyrektor Informacji i Doradztwa Studenckiego Biura LNTU. Kierownik klubu i filii „Patriota Ojczyzny” działającego przy Wydziale Kultury w Łucku.

Alena Shtyk – artystka z Brześcia, animatorka kultury, aktorka tamtejszej grupy teatralnej Teatr Kryly Halopa. W listopadzie 2014 r. współtworzyła centrum kultury niezależnej Prastora Kryly Halopa w Brześciu.

Ołeksandr Smyk – organizator licznych imprez kulturalnych, społecznych i artystycznych, dyrektor Wydziału Kultury i Sztuki, przedstawiciel Wydział Kultury Komitetu Wykonawczego Rady Miasta Tarnopol.

Serhij Syvachuk – kierownik zespołu dramatycznego Miejskiego Domu Narodowego w Iwano-Frankiwsku. Pracuje głównie z dziećmi i nauczycielami. Zajmuje się przede wszystkim programami „Teatr szkolny” oraz „Młodzieżowe Centrum Kulturalno-Artystyczne”.

Irina Szymon – reprezentantka społecznej organizacji Stowarzyszenie Przemysł Kultury. Menedżerka kultury, edukatorka, działaczka społeczna, autorka artykułów na temat wielokulturowej prowincji Ukrainy – Zakarpacia. Przedstawicielka Wydział Kultury Komitetu Wykonawczego Rady Miasta Lwów.

Marina Zaurazhnaya – reprezentantka pozarządowej organizacji Fundusz Rozwoju Twierdzy Brzeskiej, animatorka kultury, menedżerka ds. fundraisingu Fundacji Rozwoju Twierdzy Brześć. Zajmuje się ochroną i rewitalizacją dziedzictwa kulturowego na Białorusi. Pracowniczka konsulatu w Brześciu.

Aleksandra Zińczuk – liderka społeczna, koordynatorka think tanku „Inwestycja w kulturę. Działania systemowe na rzecz edukacji kulturalnej do 2020 roku: Polska – Ukraina – Białoruś”, członkini think tanku Centrum Kompetencji Wschodnich. Inicjatorka projektów transgranicznych, autorka tekstów m.in. o tematyce ukraińsko-polskiej, edukatorka, badaczka kultury ustnej pogranicza i relacji międzyetnicznych.

* Pełne biogramy zespołu na stronie projektu: www.eastculture.lublin.eu

Opracowanie: Aleksandra Zińczuk

Konsultacja: Maria Artemiuk, Ewelina Graban, Roman Jaborkhel,
Tomasz Kowal, Rafał „Kozia” Kosiński, Anna Strzałkowska

Skład i opracowanie graficzne: Kamila Bartuzi-Monaghan

Wydział Kultury Urzędu Miasta Lublin

ul. Złota 2, 20-112 Lublin

Lublin 2014

ISBN 978-83-62997-74-9

Lider projektu

Gmina Lublin

Wydział Kultury i Sztuki
Rady Miasta
Tarnopol

Komitet Wykonawczy
Rady Miasta
Iwano-Frankiwsk

Partnerzy

Komitet Wykonawczy
Rady Miasta
Równe

